

Erdészeti és faipari

XXII. évfolyam 1. szám, 2012. március

HÍRADÓ

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

A 2011-2012. évek aktuális
erdészetpolitikai eseményei

*

Elindult a Darányi Ignác Terv

*

Hatvan éves a MEDOSz

*

14. Mezőgazdasági
Könyvhónap

*

Széttekintés az
Agromashexpo-n

*

Nyugdíjasoknak -
nyugdíjasokról

*

Tripammer Károly emléke

*

„Zöldkeresztes, küzdj és...!”

*

Kétszer volt...

*

Kismonográfia Barlai Ervinről

*

Sopron költője volt

A 2011-2012. évek aktuális erdészeti politikai eseményei

Az alábbi rövid összefoglalóban átfogó kitekintést próbálunk adni a magyar erdőgazdálkodás elmúlt évi és idejének lehetségeiről az erdészeti igazgatás szemszögéből.

A körzeti erdőtervezés új rendszerének bevezetése az erdészeti igazgatási gyakorlatba

A 2009. évi erdőtervényben foglaltak szerint az állam az erdővagyon védelmét, valamint a fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység tervszerűségét a jövőben a körzeti tervezés irányelveiről, és a körzeti erdőgazdálkodás szabályairól szóló miniszteri rendeletek, un. **erdőterv rendeletek** kiadásával, hosszú távra - legalább 10 évre - szóló **körzeti erdőterv** készítésével, az erdőgazdálkodók erdőterveinek hivatalból történő kiadásával, az éves erdőgazdálkodási tevékenységek erdőtervekre alapozott **bejelentési-engedélyezési rendszerrel**, valamint a körzeti erdőtervek, az erdőtervek, illetve a végrehajtott éves erdőgazdálkodási tevékenységek aktuális adatait is hitelesen tartalmazó Országos Erdőállomány Adattár működtetésével biztosítja.

A változást röviden úgy lehetne összefoglalni, hogy az erdőtervény hatályba lépésével a hangsúlyok az erdészeti igazgatáson belül a széles körű egyeztetés mellett elkészített, és az erdőgazdálkodási tevékenység feltételeit egyre komplexebb módon rögzítő körzeti erdőtervek állami feladatként történő elkészítése, valamint az erdőgazdálkodók körében az éves adminisztrációs terhek csökkentése felé tolódtak el.

Ugyancsak újdonság, hogy az erdőterv rendeletek által lehetőség nyílik az erdőgazdálkodás általános jogszabályi előírásainak csak az egyes erdőtervezési körzetekre érvényes speciális rendelkezésekkel való kiegészítésére, és ez által a helyi sajátosságokhoz való jobb alkalmazkodásra.

Az új szabályozás szerinti első erdőterv rendelet 15 erdőtervezési körzetre vonatkozóan 2011 októberében jelent meg [96/2011 (X. 17.) VM rendelet]. A rendelet az erdőgazdálkodókkal, a szakmai érdekképviselői szervezetekkel, valamint a természetvédelem hivatalos és civil képviselőivel való hosszú egyeztetési folyamatot követően nyerte el a végső tartalmát. Jelentős előrelépés azonban, hogy a rendelet ennek köszönhetően összefoglalja az erdőt érintő valamennyi ismert közérdekű szempontot és korlátozást.

Ugyancsak 2011. évben került sor az első, már az új szabályozás alapján lefolytatott körzeti erdőtervezésekre is. A körzeti erdőterv, illetve az annak alapján kiadott erdőtervek a jövőben közvetlenül és elsődlegesen meghatározzák majd az egyes erdőkben folytatható erdőgazdálkodási lehetőségeket és kötelezettségeket. Emiatt azok szakmai-, jogi- és társadalmi megalapozottságát növelni kell. Ezt szolgálják a jogszabályokban előírt, a korábbinál szélesebb körű és többlépcsős egyeztetési folyamatok, amelyekre 2011. évben már sort kellett keríteni. Ezen felül az új szabályozás szerint már a körzeti erdőtervezés során el kell végezni a Natura 2000 hálózat részeként kijelölt területekre vonatkozóan az úgynevezett Natura 2000 hatásbecslést. Ennek során vizsgálni és az uniós irányelvi előírásoknak megfelelően dokumentálni a

tervezett erdőgazdálkodási tevékenységeknek a Natura 2000 fajokra és élőhelyekre gyakorolt hatását. Ez további feladatnövekedést jelent a nehéz gazdasági helyzet következtében megfogyatkozott létszámú erdészeti és természetvédelmi igazgatás részére, így annak eredményes végrehajtása csak az erdőgazdálkodók és az egyéb érintett szervezetek hatékony együttműködésével valósítható meg.

Erdőt érintő nemzetközi egyezmény végrehajtása a Kárpátok védelmében

A Kárpátok védelméről és fenntartható fejlesztéséről az érintett országok 2003. május 22-én Kijevben állapodtak meg. Az ekkor megkötött, és a hazai jogrendbe a 306/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet révén beillesztett Keretegyezmény több témakörben fogalmaz meg feladatokat a részes felek számára, így többek között a fenntartható mezőgazdaság és erdőgazdálkodással kapcsolatosan is.

Az erdők védelme érdekében az érintett országok azt vállalták, hogy a fenntartható erdőgazdálkodás keretfeltételeit kötelező joghatású Jegyzőkönyvben határozzák meg. Erre 2011 júniusában került sor. Az elfogadott Jegyzőkönyv rendelkezései Magyarországon Korm. rendelet által lépnek hatályba, melynek kihirdetése a közeljövőben várható.

A Jegyzőkönyvben foglaltak többek között azt is szolgálják, hogy az évek óta egyre gyakrabban a határon túlról érkező árhullámokat a szomszédos országokkal közösen sikerüljön megfékezni, melyek egyik okozójának a hazánkba érkező folyók felső vízgyűjtő területén folytatott erdőgazdálkodást tartják. Hazánk számára ez kifejezetten előnyös szabályozás lenne, amelynek hatékony megoldása csak tagországi összefogástól várható.

A Jegyzőkönyv ezen felül az erdei biotópok megőrzésére, fenntartására is kitér, melyben az erdőgazdálkodási ágazatnak ugyancsak meghatározó szerepe van. Ebben a tekintetben kiemelkedő jelentőségű az erdei nagyragadozók (pl. farkas, hiúz) védelme érdekében szükséges intézkedések megfogalmazása.

A hazai erdőgazdálkodás a Jegyzőkönyvben vállalt kötelezettségeknek minden további megszorítás nélkül jelenleg is megfelel.

Hazánk EU elnökségi időszakában zajló nemzetközi erdészeti politikai események

Az EU elnökségünk fél éves időszakában több jelentős nemzetközi erdészeti politikai eseményre sor került, melyek során a jövőre nézve meghatározó megállapodások is születtek.

Ezek közül érdemes kiemelni, hogy a közeljövőben megkezdődnek az Európai Erdőegyezmény létrehozására irányuló tárgyalások, amely során az európai erdőgazdálkodásra, az erdők védelmére vonatkozóan egy joghatással bíró egyezmény születése várható.

A résztvevők egyhangúan sikeresnek ítélték az EU Erdészeti Főigazgatók Visegrádon megrendezett szakmai találko-

zóját is. A két napos rendezvény kiemelt témái a 2013. utáni vidékfejlesztési rendelet előkészítése és erdészeti intézkedései, valamint az erdészeti információs és monitoring rendszer fejlesztésének megvitatása volt. Emellett a résztvevők szakmai bemutatón ismerhették meg a hazai lombérdő gazdálkodást, valamint ízelítőt kaptak a Pilis és a Visegrádi-hegység történelmi, kulturális értékeiből is.

Erdők károsodása miatt indított kötelezettségsgzési eljárások a Natura 2000 erdőkben

Amint az bizonyára ismert, az Európai Bizottság a sajládi, girincsi és a csaholc-garbolci erdők károsítása kapcsán, a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló 92/43/EGK irányelv (Élőhelyvédelmi Irányelv) nem megfelelő alkalmazása, illetve egyes rendelkezéseinek nem megfelelő átültetése miatt kötelezettségsgzési eljárásokat indított Magyarország ellen.

A kötelezettségsgzési eljárások egyaránt érintik az erdészeti és a természetvédelmi igazgatást, így azok megfelelő lezárása a minisztérium alá tartozó ágazatok, de végső soron Magyarország felelőssége. Ehhez a hazánk által felajánlott és az Európai Bizottság által okozott károsítás és a jövőbeni megelőzés érdekében elfogadott kompenzációs intézkedések (pl. jogszabályok módosítása, új Natura 2000 területek kijelölése, körzeti erdőtervek esetében Natura 2000 hatásbecslések megvalósítása stb.) maradéktalan végrehajtása szükséges.

A kompenzációs intézkedések egyik legfontosabb körébe olyan jogszabályok megalkotása, vagy módosítása, illetve olyan hatósági eszközök alkalmazása tartozott, amelyekkel az uniós elvárások érvényre juttathatók. Ezeknek az elvárásoknak az erdőterv rendeletbe épített természetvédelmi előírásokkal, valamint a körzeti erdőtervezés során az erdőgazdálkodás Natura 2000 területekre gyakorolt hatásainak felmérésével, becslésével és értékelésével - röviden, a Natura 2000 hatásbecslés alkalmazásával - gyakorlatilag már megfeleltünk.

Az eddig végrehajtott kiegyenlítő intézkedéseket az Európai Bizottság megfelelőnek találta.

A kötelezettségsgzési eljárások fontos tanulságai számunkra, hogy az Élőhelyvédelmi Irányelvben foglaltak betartását az Európai Bizottság kiemelt figyelemmel kíséri, és azok az erdők tekintetében csak az erdészeti és a természetvédelmi szakterületek hatékony együttműködésével valósíthatók meg.

Uniós erdészeti támogatási lehetőségek 2012-ben

A 2020-ig szóló Nemzeti Vidékstratégia megalkotása során megerősítést nyertek az Új Magyarország Vidékfejlesztési Tervben foglalt, és nagyrészt már működő erdészeti támogatási célok. Ennek megfelelően a Nemzeti Vidékstratégia megvalósítását célzó Darányi Ignác Program keretében a következő erdészeti intézkedésekre 2012-ben is pályázhatnak az erdőgazdálkodók:

- mezőgazdasági területek erdősítése,
- erdészeti potenciál helyreállítása,
- agrár-erdészeti rendszerek mezőgazdasági földterületeken történő első létrehozása,
- erdő-környezetvédelmi intézkedések,
- erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások.

A felsorolt erdészeti támogatási lehetőségek mellett 2012-ben várhatóan megnyílik a fiatal erdők ápolása jogcím, amely segítségével a magán erdőgazdálkodók mintegy 100 ezer hektáron végezhetik el az elmaradt ápolásokat, tisztításokat és nyeséseket.

Szintén 2012-ben lehet majd első alkalommal támogatást igényelni a Natura 2000 erdőterületeken folytatott erdőgazdálkodáshoz. A régóta várt jogcímmel a Natura 2000 irányelvből adódó uniós korlátozásokért kompenzációs támogatást kapnak a magán erdőgazdálkodók.

A már rendelkezésre álló és a közeljövőben megnyitásra kerülő támogatási lehetőségekről 2011 szeptemberében egy hét állomásból álló országos konferenciasorozat került megrendezésre, melynek legfőbb célja, hogy a magán erdőtulajdonosok és gazdálkodók számára bemutassa az erdészeti támogatások előnyeit, valamint rávilágítson a pályázás során felmerülő leggyakoribb problémákra és hiányosságokra.

Az előadásorozat 2012-ben elképzelésünk szerint folytatódik, hogy az eddigi tapasztalatokat felhasználva, hasznos információk átadásával elősegítse az erdőgazdálkodók minél sikeresebb pályázati szereplését, a pályázati kedv növekedését, és ez által a lehető legnagyobb mértékben ki tudjuk használni a rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat, mely biztosítéka a magyar erdőgazdálkodás fejlődésének.

Nemzeti hatáskörben nyújtott erdészeti támogatási lehetőségek 2012-ben

A 2012. évi költségvetési törvényben az alábbi erdészeti támogatási források kerültek meghatározásra.

Erdőfelújítások támogatása

A 2007. december 31-ig, erdőfenntartási járulékfizetési kötelezettség mellett végrehajtott véghasználatokat követő erdőfelújítások támogatására 243,9 millió forint áll rendelkezésre. Ez az előzetes becslések alapján elegendő lesz a benyújtott kérelmek teljesítésére.

Erdőtelepítések támogatása

Az uniós csatlakozásunk előtt megkötött támogatási szerződések keretében végrehajtott erdőtelepítések támogatására 237,8 millió forint került elkülönítésre. A benyújtott támogatási kérelmek alapján a jogos igények egy részének kifizetése előre láthatóan áthúzódik 2013. évre.

A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében szükséges egyéb intézkedések támogatása

Az előbbieken ismertetett, a korábbi időszakban vállalt kötelezettségek adott évi teljesítésén felül egyéb erdészeti ágazati intézkedések 2012. évi támogatására 53,3 millió forint áll rendelkezésre.

Az erdészeti szakirányítás fenntartását a minisztérium továbbra is kiemelten szükségesnek tartja, így ennek megfelelően annak támogatását a 2012. évi költségvetés tervezése során nagy fontosságú célnak tekintette és ennek megfelelően képviselte. A költségvetési törvény tárgyalása során azonban az Országgyűlés másként döntött, így ezt a tevékenységet 2012-ben nemzeti forrásból nem lehet finanszírozni.

Ezt azzal lehet és kell orvosolni, hogy az erdőgazdálkodási ágazatban minél több uniós forrás kerüljön felhasználásra, és lehetőség szerint ezek egységáraiba épüljön be az erdészeti szakirányítás költsége is. Ebben a tekintetben nagy

„A vidék élni akar, Magyarország megújul!”

Elindult a Darányi Ignác Terv

Budapesten a Vidékfejlesztési Minisztérium már sok emlékezetes eseményt látott színháztermében január 16-án konferencia keretében mutatták be a *Darányi Ignác Tervet* (DIT), a *2012-2020 évekre szóló Nemzeti Vidékstratégia (NVS) végrehajtásának keretprogramját*.

A bemutató időpontjának kitűzése nem a véletlen műve volt; a 19/20. század fordulójának nagyformátumú politikusa 1881. január 15-én született Budapesten. Ez a nap azonban az idén vasárnapra esett, ezért az azt követő első munkanapon történetet a róla elnevezett szintén nagyívű agrárprogram bemutatása.

Miniszteri megnyitó

A Himnusz eléneklése után *dr. Fazekas Sándor* vidékfejlesztési miniszter mondott üdvözlő beszédet.

A miniszter a terv névadójával kapcsolatban felidézte annak emlékét, hogy száz évvel ezelőtt az Amerikai Egyesült Államokból egy küldöttség járt Európában, Magyarországon is és a Darányi Ignác miniszterségének idején itt szerzett értékes tapasztalatokat fel tudták használni az USA mezőgazdaságának fejlesztéséhez, amely ma köztudottan a világ egyik legfejlettebb mezőgazdasága. Pedig Darányinak nehéz, súlyos problémákkal küzdő időben kellett megtalálnia a megfelelő válaszokat a kor kihívásaira. De megtalálta és a magyar mezőgazdaság hatalmas fejlődésen ment keresztül intézkedései nyomán. A múlt évben kidolgozott Nemzeti Vidékstratégiánk cselekvési programja méltán viselheti az ő nevét, mert hasonlóan *nehéz helyzetből kell ma is megtalálnunk a kivezető utat* a magyar agrárium számára.

A minisztériumi színháztermet teljesen megtöltötték az érdeklődők, akik között szép számmal láttunk állami főtisztviselőket és a közélet más ismert személyiségeit, de nagy erővel vonult fel a média is. Az érdeklődés egyformán szólt a téma fontosságának és – amint a következőkben látni fogjuk – a rangos előadói gárdának.

A miniszterelnök előadása

A konferencia első előadója *dr. Orbán Viktor* miniszterelnök volt. A kormányfő legott oldani tudta az ilyen és hasonló rendezvények mindig kissé feszült induló hangulatát azzal, hogy azt mondta: amikor erre az előadásra készült, nem tudta, hogy itt most *kell-e valamit mondania is, vagy elég, ha csak beszél?*

Természetesen „mondott valamit”. Először is köszönetet mindazoknak, akik a DIT készítésében részt vettek. Majd magas szinten aposztrofálta a földet és a mezőgazdaságot, mondván, hogy Magyarország, mutassanak bármit is a statisztikai adatok, eredendően ma is mezőgazdasági ország. Hazánk akkor volt erős, amikor a mezőgazdaság virágzott. A magyar ember génjeiben ott van a föld szeretete, tisztelete. Emlékezetbe idézte azt a régi népi bölcsességet, ami szerint *akinek földje van, annak mindegy van*. A föld – kultúra, és a vidék nem (csak) termelési ágazat, hanem életforma. Aki elszakad a földtől, elszakad a valóságtól.

A három „M”

Magáról a Darányi Tervről szólva, a miniszterelnök azt mondta, hogy ha röviden akarná jellemezni, akkor ezt a következő három szóba tudná sűríteni:

„Megőrzés - Megújítás - Minőség.” A terv a minőségi vidéki élet megteremtésének a terve és életszerű, megvalósítható. Nem lesz egyszerű, de ha kitartóak leszünk, sikerülni fog.

Korunkban a vidék és azon belül az élelmiszertermelés új dimenziót kapott: *a nemzetbiztonságnak és így a szuverenitásnak, a nemzeti önrendelkezésnek is az alapja. Ha lesz a jövőben háború, akkor az a termőföldért és az ivóvízért folytatott harc lesz.* Van egy rossz hírem – mondta Orbán Viktor: ez a harc már megkezdődött és jelenleg úgy hívják, hogy leminősítés. Ám mi nem engedjük, hogy a róka kiénekelje a sajtot a szánkából.

2012 a konszolidáció éve

A miniszterelnök ezután szólt a legközvetlenebb feladatokról is. 2011-el lezárult az átmenet eléggé zűrzavaros éve, mondotta, amelyben megteremtettük a további munka új kereteit (alaptörvény, sarkalatos törvények, szervezet stb.). Most a *konszolidáció éve*, az új rendszer beüzemelése következik. A földgazdálkodás, földrendezés érdekében át kell tekinteni a jogszabályokat. Kiemelten fontosnak minősítette a termelők kiszolgáltatottságának megszüntetését, mert ma még nagy bajok vannak ezen a téren.

Fontos cél az is, hogy az élelmiszerfogyasztás terén visszaszorítsuk a gyakran ismeretlen eredetű importált külföldi dömpingárut és élelmiszerhulladékot, s egészséges magyar áru kerüljön a magyar emberek asztalára. Ahol van akarat, ott van út is, fejezte be Orbán Viktor miniszterelnök nagy tapsal fogadott lendületes beszédét.

jelentősége lesz a fent említett két új uniós támogatási jogcím idejének megnyitására. Fontos cél ezzel egyidejűleg az is, hogy a források minél gyorsabban jussanak el az erdőgazdálkodókhoz.

Itt kell megemlítenünk azt, hogy az uniós források eredményes felhasználása érdekében az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága létrehozta a Program Monitoring Bizottsága keretében az Erdészeti Albizottságot,

amely kifejezetten az uniós erdészeti támogatások hatékonyabb felhasználására vonatkozóan tehet javaslatokat.

2012-ben tehát a fenti célok mind teljesebb körű megvalósítása érdekében kell dolgoznunk, amelyek megvalósulása azonban magában hordozza az ágazat eredményességének, és ezzel együtt a magyar erdők állapota javulásának lehetőségét.

VM Élelmiszerlánc-felügyeleti és Agrárgazgatási Allamtitkárság

Az NVS a vidék alkotmánya

Következő előadóként ismét dr. Fazekas Sándor miniszter lépett a mikrofonhoz és „*A Nemzeti Vidékstratégia – a magyar vidék alkotmánya; célok, prioritások*” címmel tartott előadást.

Bevezetesként elmondta, hogy a polgári kormány programjában kiemelt hangsúllyal szerepel a vidék, annak fejlesztése. Ám a gyors változások közepette nagyon nehéz hosszabb távú programot alkotni. Sok vita előzte meg a Nemzeti Vidékstratégia összeállítását is; rengeteg vitafórum javaslatait építették be a dokumentumba. A nehézségeket tetézte, hogy egy *vidékfelszámolási* korszak után kell egy *vidékfejlesztési* korszakot nyitni.

A tervezés azonban lezárult, a DIT kihirdetésével, vagyis *január 16-tal a terv a végrehajtás stádiumába lépett*. Az NVS és az arra épülő DIT egy jövőkép a magyar ember számára, amely egyúttal komplex választ is tud adni korunk kihívásaira, s a családi gazdaságokat részesíti előnyben. *Erdészeti* szempontból külön figyelmet érdemelt a miniszter azon megjegyzése, ami szerint *a korábbi monokulturális termelés helyébe a komplex tájgazdálkodást kell állítani*.

Ezt követően a miniszter ismertette *a terv alapelveit*, amelyek röviden a következők.

- A végrehajtás felügyelete egy erős állam által.
- Méltányos közösségi elosztás, a mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése.
- Rendszerszerű megközelítés.
- Hálózatba szerveződő helyi gazdaságokra építés.
- A központi, húzó intézkedések helyi programokkal való kitöltése.

A továbbiakban dr. Fazekas Sándor részletezte a DIT átfogó céljait és stratégiai területeit. Terjedelmi korlátok miatt nem tudunk ezekben a részletekben elmélyedni. Csupán annak a megfigyelésünknek tudunk hangot adni, hogy ezek között *komoly hangsúlyt kapott*: a fenntarthatóság, a természeti értékek megvédése, a környezetbiztonság és az energiabiztonság növelése, valamint energiafüggettségünk csökkentése. Továbbá a föld- és birtokpolitika, a város és a vidék megfelelő kapcsolatrendsze-

rének kialakítása, az infrastruktúra fejlesztése.

Ezek a célok az erdészetet is közvetlenül érintik, s majd nyilván meg kell határozni az ezekből eredő szakmai feladatainkat területi szinten is.

Nem gondoltuk akkor ...

A minisztert követően Prof. Dr. Ángyán József, a Vidékfejlesztési Minisztérium politikai államtitkára következett az előadók sorában „*A Nemzeti Vidékstratégia nemzeti programjai*” című előadásával.

Ángyán professzorról eléggé közismert, hogy ennek az egész vidékfejlesztés-ügynek ő a spiritus rector-a, a lelke, megálmodója és kimunkálója. Éppen ezért aligha gondoltuk január 16-án, hogy *két nap múlva* Ángyán professzor már nem államtitkár többé, ismert indokolást tartalmazó kommuniké nélkül *lemond* pozíciójáról. Amit azután néhány nap múlva a külföldi újtjáról hazatért miniszterelnök el is fogadott, szintén nyilvános kommentár nélkül. Ezek után nem csoda, hogy mindenféle találgatás kapott lábra a lemondással kapcsolatban.

Tudósításunknak ezen a pontján emlékeztetbe kell idéznünk a „*A Nemzeti Vidékstratégia*” című korábbi tudósításunkat is, ami Híradónk 2011/2. számának 4-5. oldalán jelent meg. Tekintettel erre a múlt évi előzményre is, a vetített tábladiagramokkal illusztrált előadásból csak kiragadott szemelvényeket tudunk közölni.

Versenyképesség, fenntarthatóság, demográfia

Ángyán professzor egyik kiemelt igénylő megállapítása volt, hogy *az NVS egyik fő célja az agrárium és a vidék versenyképességének a fokozása*. Ez persze nem csak a Vidékfejlesztési Minisztérium egyik stratégiai célja, hanem az egész kormányé, tesszük most ml hozzá. Az azonban elgondolkodtató volt, hogy Ángyán József szerint *nem az egyes tárcák, hanem a kormány sike- réért kell mindnyájunknak dolgozunk*. Ez ugyanis ismét felveti az örökzöld kérdést: egy miniszter (és az első számú munkatársának vélt parlamenti államtitkár) a szakterületét képviseli-e a

kormányban, vagy a kormányt és annak politikáját a szakterületen? (A válasz valószínűleg az „is-is”, de mégis...)

Az említett *versenyképesség fő tényezője hosszú távon a fenntarthatóság*, mondta Ángyán József. A fenntarthatóság azonban nem a gazdasági növekedés fenntarthatóságát jelenti, mert ma mást jelent a versenyképesség, mint 50 vagy 100 éve. Ám, hogy mit jelent ma, s főleg konkrétan az agráriumban, azt nem fejtette ki.

Ugyanígy érdekes lett volna szempontot kapnunk nekünk, erdészeknek a „*közjó*” fogalmának meghatározásához is, legalább is gazdaságpolitikai értelemben (lásd jóléti célú erdőgazdálkodás). Ez azzal kapcsolatban merült fel, hogy az államtitkár tábladiagramon bemutatta a nemzeti stratégiai programokat annak hangsúlyozásával, hogy *programszerint a lényeg a komplexitás és mind ennek a közjót kell szolgálnia*.

Nagy hangsúlyt kapott az egész stratégiában a család, annak erősítése minden lehetséges eszközzel és ennek kapcsán a demográfiai földprogram is. Vagyis a fiatal földművelő családok sokaságának létrehozása és támogatása. Ha nem tudunk úrrá lenni a demográfiai problémán, akkor majd nem beszélhetünk semmiféle nemzeti stratégiáról, programról sem, jelentette ki az előadó. A vidéki népesség helyben való megtartását, illetve visszatelepedését kívánja szolgálni a tanyás térségek, *a külterületi gazdálkodás fejlesztése* is.

A DIT: operatív keretprogram

A VM vezetői közül sorrendben utolsóként V. Németh Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár tartott előadást „*A Darányi Ignác Terv: a Nemzeti Vidékstratégia végrehajtásának keretprogramja*” címmel.

Ebben már operatív jelleggel adott tájékoztatást arról, hogy a DIT milyen eszközöket és intézkedéseket tartalmaz a megvalósítás érdekében. Az államtitkár is hangsúlyozta, ami az egész konferencia atmoszférájából kiérezhető volt, hogy ezeknek a terveknek és programoknak a megvalósítása *nagyfokú szemléletváltást* is igényel az agráriumban dolgozók részéről. Ezt a *szaktanácsadási rendszer* alapos megújításával kell elősegíteni.

A bejelentés szerint térítésmentes szaktanácsadó központokat fognak létesíteni. Reméljük, hogy az erdészeti szaktanácsadás is helyet fog majd kapni ezekben!

Ugyancsak megújításra szorul az adópolitika és a jogszabályok rendszere, aminek a bizalom elvére kell épülnie. V. Németh Zsolt áttekintést adott mindjárt a 2012 első félévében tervezett jogszabály-alkotási munkákról is. Erdészeti szempontból is figyelmet érdemelt, hogy az *agrárkamaraikat rendszert a teljes vertikumra tervezik kiterjeszteni*. A múlt évben emlegetett új erdőtörvény napirendre vételéről viszont nem esett szó.

Ugyancsak várakozással tekintünk a különféle ágazati politikák jelzett összehangolásának elébe (Nemzeti Erdőprogramunk lejárati határideje elvileg 2015), s az újfajta földgazdálkodás kialakítása elébe is (főleg az erdőtelepítések jövője szempontjából).

Ugyancsak saját szakmánkra is gondoltunk akkor, amikor V. Németh Zsolt az ellenőrzés egyszerűsítéséről beszélt (MgSzH erdészeti igazgatóságaink), továbbá a mezőgazdasági utak fejlesztéséről (pályázat útján, lehetőleg köz-

munkával párosítva), valamint a rövid időn belüli kihirdetésre ígért turisztikai pályázatokról.

Ki volt a névadó D.I.?

A konferencia sorrendben utolsó előadójaként Fehér György, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum főigazgatója tartott képvetítéssel illusztrált előadást arról, hogy ki volt az a dr. Darányi Ignác, akiről ezt a nagyívű tervet érdemesnek tartották elnevezni. Ez a szép téma külön cikket igényelne és érdemelne.

Darányi Ignác dr. (1849-1927) pesti ügyvéd volt, aki politikai karrierje révén jutott a földművelésügyi bársonyszékbe és 1895-1903, majd 1906-1910 között tevékenykedett miniszterként. A szabadságharctól – vagyis amikor elvileg miniszteriális közigazgatási rendszer létezett Magyarországon – az első világháború végéig terjedő hét évtizednek valószínűleg ő volt a legkiemelkedőbb földművelésügyi minisztere. Az erdészet neki köszönheti a Királyi Magyar Erdészeti Kísérleti Állomás létrehozását 1898 végén, valamint a számos jogszabály között az 1900. évi XXVIII.

törvénycikket az erdőmunkásokról. (Ez volt az első és mindmáig egyetlen önálló törvény az erdőmunkásokról.) Tervezte egy nagy komplex agrárügytem létesítését is Gödöllőn és ez képezte volna ki az erdőmérnököket is, de ez a terve nem valósult meg.

Az előadások elhangzása után a konferencia befejező mozzanataként dr. Fazekas Sándor miniszter, valamint Darányi Ignácnak erre az alkalomra külföldről hazalátogatott leszármazottai együttesen leleplezték és bemutatták a nagy agrárpolitikus emléktábláját. A miniszter bejelentette, hogy a színháztermet ettől kezdve Darányi Ignác teremnek fogják nevezni.

Tudósításunk végén felhívjuk a DIT iránt közelebről érdeklődők figyelmét, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium egy 29 oldalas tájékoztató füzetet adott ki a Darányi Tervről. Ebben az erdészeti vonatkozások zömmel a 22. oldalon olvashatók, de szakmai szempontból is hasznos a többi oldalt is figyelmesen át tanulmányozni.

Király Pál

Hírek

Szakmai sportnapok. Még nem végleges megállapodás szerint a XVI. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokat előre láthatóan augusztus 31 - szeptember 1-2-ikán rendezi meg Szakszervezetünk a Nagykovácsói ZRT. és a társaságnál működő bizottságunk operatív szervező közreműködésével Szolnok térségében. A versenyszámok várhatóan megegyeznek a tavalyi váci rendezvényével, tehát lesz sárkányhajózási versenyszám is, de természetesen nem a Dunán, hanem a Tiszán. Tenisz nem lesz. A jelentkezésre és a részvétel feltételeire vonatkozóan vállalati-intézményi bizottságaink titkárai adnak felvilágosítást az érdeklődőknek.

*

Az Északkeleti ZRT. és Szakszervezeti Bizottsága, 180 fő részvételével rendezte meg a 25. Lilafüredi Erdészbált a Hotel Palotában. A bált Zay Adorján vezérigazgató nyitotta meg és utána jó hangulatban hajnalig szórakozott a báli társaság.

Bérkompenzáció. Az egyes adóintézkedéseknek a közalkalmazotti keresetekre gyakorolt csökkentő hatását ellensúlyozni hivatott bérkompenzáció módját és mértékét a január 1-től hatályos 299/2011./XII.22./Korm. számú rendelet határozza meg. A terjedelmes rendelet táblázatos melléklete havi 216 ezer forint bruttó bérig mutatja meg átlagként a kompenzáció összegét.

*

„Az Év Fája” 2012-ben a zselnicemeggy (*Prunus padus*), másként májusfa, így döntött az ebből a célból 1996 óta működő szakbizottság.

„Az Év Madara” ebben az évben az egerészölyv (*Buteo buteo*), erről viszont a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület határozott így, amely ezt a madárvédelmi jellegű mozgalmat 1979-ben indította el.

„Az Év Hala” a széles kárász (*Carassius carassius*), másként aranykárász, a Magyar Haltani Társaság erre a célra kiírt pályázatára beérkezett szavazatok alapján.

Jubileumok. Az „Erdészeti Lapok” a 150., a „Nimród Vadászújság” a 100. évfolyamába lépett, a „Magyar Vadászlap” pedig decemberben töltötte be 20. évét. Mindenkinek gratulálunk, akik társalapjaink készítésében részt vesznek, a lapoknak további hosszú életet, munkatársaiknak pedig eredményes munkát kívánunk!

*

Százhusz éves az IUFRO. Bizonyos részlelmények után 1892-ben a németországi Eberswalde-ban formailag is megalakult az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetsége (International Union of Forestry Research Organisations, röviden IUFRO). Alapítói között tartják számon a Selmechányai Bányászati és Erdészeti Akadémiát is, mivel az ERTI-t csak 1898-ban alapították meg. Szaktudományunk tekintélyét jelzi, hogy 1910-től 1914-ig Vadas Jenő selmeci professzorunk a szervezet elnöke volt, az 1930-as években pedig Roth Gyula prof. az alelnöke, 1953-tól pedig th. elnöke.

Hatvan éves a MEDOSz

1952. január 19-20-án Budapesten, a Vasas Szakszervezet székházában tartotta alakuló kongresszusát a MEDOSz Szövetség jogelődje: a *Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezete*, a MEDOSz. A vízügy némileg később került a szervezet kötelékébe.

Hosszúra nyúlna annak felvázolása, hogy a XIX. század végén, majd a XX. században az agrárszocialista mozgalmak nyomán miként alakult az erdőgazdálkodásban dolgozók szervezett érdekvédelme - érdekvédelme. Ezért íme csupán *néhány pillanatkép múltunkból*.

*

1945 előtt szakmai egyesületeink láttak el bizonyos kollektív érdekvédelmi funkciókat is (OEE, MEVME, néhány vidéki erdősz-, illetve erdősz-vadász egyesület). 1919-ből csupán epizód-jellegű adat a Magyarországi Közalkalmazottak Szövetsége Erdészeti Szakosztályának néhány hetes működése.

Az 1945-ös rendszerváltás után alakult meg a Magyar Közalkalmazottak Országos Szabad Szakszervezetének Erdészeti Főcsoportja, valamint a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetének Erdészeti és Természetvédelmi Szakosztálya.

Mindazonáltal az *első erdőgazdasági kollektív szerződést 1947 októberében* a Földmunkások és Kisbirtokosok Országos Szövetsége, a FÉKOSz kötötte meg a munkáltatói oldalt jelentő Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek (MÁLLERD) Központi Igazgatóságával. Ezt a szerepkört a FÉKOSz és az Új Földhözjuttatottak Országos Szövetsége (UFOSz) 1948-ban végbement egyesülése révén létrejött Dolgozó Parasztok és Földmunkások Országos Szövetsége (DÉFOSz) vette át.

*

Külön kutatást kívánna (talán már el is végezték) annak feltárása, hogy a Rákosi Mátyás nevével jellemzett nehéz történelmi korszakban, a személyi kultusz időszakában milyen politikai indítékok vezettek a MEDOSz létrehozásához. Meglehet, hogy volt igazság is abban, ami az alakuló kongresszuson elhangzott ezzel kapcsolatban: a DÉFOSz akkor már szervezetéhei fogva nem volt alkalmas

szakszervezeti teendők elvégzésére és sok nehézség merült fel az állami szektorban működő DÉFOSz-szervezetek munkájában is.

*

A bevezetőben említett alakuló kongresszuson szakszervezeti részről a legmagasabb rangú személyiség *Harustyák József*, a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöke volt, továbbá *Kristóf István*, a SzOT főtitkára, aki a tanácskozást vezette. Állami részről részt vett *Hegedüs András*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1952. évi I. számú törvényerejű rendeletével akkor frissiben létrehozott Állami Mező- és Erdőgazdasági Minisztérium (ÁMEM) minisztere, a későbbi miniszterelnök, valamint első helyettese, *Koczor Lajos*. Ott volt továbbá az ÁMEM Erdészeti Főigazgatóságának vezetője, *Tömpe István*.

*

Azt, hogy a mintegy 400 fős küldöttseregben kik képviselték az erdőgazdálkodást, ma már nehéz név szerint pontosan megállapítani. Korabeli sajtóközlemények alapján néhány nevet meg tudunk említeni, a következők szerint: *Bella Imréné* szécsiszigeti (Zala m.) női fakitermelő munkacsapat vezető; *Dömösi István* pilis-szentléleki talpfafaragó; *Gondi Anna* röjtökmuzsaji állandó munkás; *Henye István* kapuvári állandó munkás és ü.b.-titkár; *Kerégyártó Béla* bükk-szentléleki szakmunkás; *Lehoczky Andrásné* monoki csemetekerti szakmunkás; *Mikola István* csömödéri vagonrakó; *Szabó Ferenc* zalacsányi fakitermelő szakmunkás; *Szilágyi István* endrédújmajori üzemegység-vezető és *Vincze Ilona*, a csányoszrói csemetekert állandó munkása.

A felsoroltakat előzetesen megyénkenti mezőgazdasági küldöttválasztó értekezletek delegálták a kongresszusra.

*

A kongresszus a kor szellemének megfelelően és a szokásos – gondosan kidolgozott – forgatókönyv szerint zajlott le.

Kristóf Istvánnak, a SzOT főtitkárának megnyitója után „díszelnökké hatalmas lelkesedéssel pártunk és a magyar nép szeretett vezérét, *Rákosi Mátyás* elv-

társat választották meg” – írta az „Erdőgazdaság” című korabeli folyóirat névtelen tudósítója riportjában.

Ezt követően *Borbás Lajos*, a SzOT elnökségi tagja mondott ünnepi beszédet. Ennek során egy történelmi viszapillantás után *megjelölte a megalakításra kerülő szakszervezet előtt álló feladatokat*, úgymint: a munkafegyelem megszüldése és a dolgozók nevelése; széleskörű politikai és felvilágosító munkával a dolgozók tanítása a Párt és a Szovjetunió szeretetére; a szocialista tulajdon védelme; a munkaverseny és az újítómozgalom szervezése, a munkához való új viszony kialakítása; harc a szocialista Magyarország felépítéséért, a béke megvédéséért.

*

A küldöttközgyűlés befejezése után az új szakszervezet központi vezetőségének első ülésén *a MEDOSz elnökévé Borbás Lajost választották meg*.

A továbbiakban *a MEDOSz Központ erdőgazdasági osztályának vezetője Kovács István lett*. Gyorsan kialakították az üzemi és munkahelyi bizottságok, valamint a bizalmiak hálózatát is. Az ü.b.-elnökök első csoportját márciusban kéthetes budapesti tanfolyamon képezték ki a legsürgősebb feladataikra, a következő 100 fős csoportot pedig áprilisban.

*

Most egy közel négy évtizedes történetnek kellene következnie, amire természetesen nem vállalkozhatunk. A lényeg az, hogy ez alatt az idő alatt *a MEDOSz keretén belül megerősödött az erdőszeti szakszervezeti mozgalom*, s a központi osztályból *Erdészeti Szakosztály alakult*. Több ezer ember neve fűződött a mozgalomhoz tagként és funkcionáriusként az erdőgazdaság és a hozzá kapcsolódó faipar területéről.

De ugorjunk egy nagyot az időben. Az 1980-as években a „peresztrojka” a szakszervezeti mozgalmat is megcsapta. A megújulási folyamat eredményeként 1988 végén, úgymond, alulról építkező szövetségi rendszer lett a szervezeti modell. *1989-ben* a MEDOSz-on belül is *hat önálló szakszervezet jött létre*, közöttük az *Erdészeti Dolgozók Szakszervezete*. Ezek az 1990. január 12-én lebonyolított XVII. kongresszuson deklarálták a

szövetséggé alakulást. Elfogadták az új szövetség programját, főtítkárrá megválasztották Czirmay Tibort és kinyilvánították csatlakozási szándékukat a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségéhez (MSZOSz).

*

Az eseményeket azonban már nem lehetett feltartóztatni. Szakszervezetünk – az erős ellenpropaganda ellenére – a MEDOSz-ból kivált és 1993. június 1-el önálló jogi személyiségű Erdészeti Dolgozók Szakszervezetévé vált, Barta

Az EFDSz Emlékérem 2011. évi kitüntetettje: Radnóty Éva

Vállalati-intézményi bizottságaink titkárainak országos értekezletén adta át az Elnökség határozata alapján dr. Halmágyi János elnökünk az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének Emlékérmét Radnóty Éva okl. faipari mérnöknek, a Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.-nél működő bizottságunk bizalmijának, hosszú időn át kifejtett, elismerésre méltó mozgalmi munkásságáért.

Radnóty Éva Sopronban született és ott is szerzett faipari mérnöki oklevelet az Erdészeti és Faipari Egyetemen 1975-ben. Szakmai pályafutását az egykori ERDŐTERV-nél kezdte. Már a következő évben tagja lett a szakszervezeti mozgalomnak a MEDOSz-ba történt belépéssel és tagja mindmáig.

A továbbiakban a fűrésziparban helyezkedett el és ott dolgozott először Sopronban, majd férjhezmenetele után az állami gazdaságok szektorában a Nógrád megyei Szügyön, azt követően pedig Hanságligeten.

1983-ban visszatért szülővárosába, ahol egy ideig a városi ingatlankezelő vállalatnál tevékenykedett, majd a Tanulmányi Erdőgazdaság fafeldolgozó üzemében dolgozott középvezetőként, illetve üzemvezető-helyettesként. 2011 novemberében vonult nyugállományba.

Státusbeli feladatainak ellátása mellett a mozgalmi munkából is alaposan kivette a részét és a részvénytársaságnál

László elnök és Herczeg Miklós üv. főtítkár vezetése mellett. Híradónk már ezt megelőzően, 1991 áprilisával megkezdte életét. Szervezetünk nevébe hamarosan belekerült a „Faipari” jelző is.

Ennek a történelmi ülésnek az egyik érdekessége az volt, hogy az önállóságunkat kimondó össztitkári értekezletünk a szlovákiai Strba üdülőhelyen zajlott le. Az említett elnök és ügyvezető mellett a vezetőség további tagjai lettek: Dudás Péter (Áll. Erdészeti Szolgálat) és Rácz József (Felnémeti Fűrészipari Vállalat) elnökhelyettesek, valamint a Pénzügyi

működő szakszervezeti bizottságunk értékelése szerint bizalmiként sokat tett dolgozótársai érdekében.

G.J. – K.P.

Diplomaátadás Sopronban

A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának Tanácsa ünnepélyes diplomaosztó nyilvános kari tanácsülését Sopronban a Nyme Közgazdaságtudományi Kara Erzsébet-utcai épületének aulájában bonyolították le február 3-án. Szokás szerint az ünnepség széles körű nyilvánosságát használták fel néhány más egyetemi megtiszteltetés átadására is.

*

Prof.Dr.Dr.hc. Faragó Sándor rektor és Prof.Dr. Náhlik András kari dékán ünnepi beszéde után „Professor Emeritus” kitüntető címet kapott Prof. Dr. Lett Béla ny. egyetemi tanár, a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Habilitált doktori címet kapott: dr. Csiszár Ágnes egyetemi docens, dr. Czupi Imre és dr. Frank Norbert egyet. docens.

PhD doktorrá avatták Ballók Zsuzsanna okl. alkalmazott zoológust.

Ellenőrző Bizottság elnöke, Kolozsvári Ákos.

A MEDOSz és az erdőgazdálkodás kapcsolata az EFDSz megalakításával nem szűnt meg teljesen. Két állami erdőgazdasági részvénytársaságunk üzemi bizottsága jelenleg is a MEDOSz Szövetség keretében tevékenykedik.

Ezzel a nevezetes mozgalmi évfordulóra történő visszaemlékezésünk itt és most véget ért – de maga a történet folytatódik.

Király Pál

Az átadott diplomák száma a következőképpen alakult. (Zárójelben feltüntetjük, hogy az oklevélben részesült összes személy közül mennyi a nő.)

Okl. erdőmérnök: 14 (6). Erdőmérnöki BSc oklevél: 1 (1). Okl. környezetkutató: 1 (1). Okl. alkalmazott környezetkutató: 1 (1). Okl. környezetmérnök: 9 (2). Környezetmérnöki BSc oklevél: 19 (12). Okl. természetvédelmi mérnök: 3 (2). Természetvédelmi mérnöki BSc oklevél: 18 (8). Okl. vadgazda: 1 (1). Vadgazda mérnöki BSc oklevél: 17 (3). Vadgazdálkodási igazgatási szakirányú továbbképzési szakon szerzett oklevél: 11 (0).

k. p.

Jereb prof. Gábor-díjas

A Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Karának dékánját, Prof. Dr. Jereb László intézetig. egyet. tanárt Gábor Dénes Díjjal tüntették ki a távközlő hálózatok tervezésében és teljesítőképességi analízisében kifejtett úttörő jellegű fejlesztő munkájáért, továbbá a nyugat-magyarországi régióban kifejtett oktatásszervezési tevékenységéért, valamint a nyugat-dunántúli régió műszaki felsőoktatásának fejlesztésében szerzett érdemeiért. A díjat az Országházban ünnepélyes keretek között dr. Réthelyi Miklós nemzeti erőforrás miniszter adta át hat kitüntetettnek, közöttük Jereb professzornak.

Itt említjük meg, hogy egyetemünk tudományos és külügyi rektorhelyettesét, Prof. Dr. Neményi Miklós akadémikust 2011 telén Prima-díjjal tüntették ki a tudomány kategóriában.

(Forrás: Vivat Academia.)

k.p.

14. Mezőgazdasági Könyvhónap

Budapesten a Magyar Mezőgazdasági Múzeum konferenciatermében dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter ünnepélyes keretek között nyitotta meg a *mezőgazdasági könyv és szakajtó propagálásának hónapját*, amelyet 1998 óta immár a tizennegyedik alkalommal rendeztek meg (s amely eme tudósítás megjelenésekor nagyjából már le is zajlott).

A szakirodalom mindig szorosan kapcsolódott az agrárium életéhez, fejlődéséhez. Nincs ez másként napjainkban sem. A miniszter beszédében rámutatott, hogy a közelmúltban, január közepén beindított *Darányi Ignác Terv, a vidék fel-emelkedésének terve sem nélkülözheti a tudomány közreműködését. A képzéshez is, a szaktanácsadáshoz is könyvekre, folyóiratokra nagy szükség van.*

Dr. Fazekas Sándor külön, kiemelten emlékezett meg az „Erdészeti Lapok” 150 éves fennállásáról, jelentős történelmi évfordulónak nevezve azt.

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata általában is megkülönböztetett figyelmet kapott a rendezvényen, mert *Zambó Péter* egyesületi elnök külön előadást tarthatott az évforduló alkalmából. Az elnök sajtótörténeti jelentőségének minősítette a magyar agrárium legrégebbi és egyben az egész magyar sajtó egyik

legnagyobb múltú folyóiratának jubileumát. Az ünnepi alkalmat ő is összekapcsolás a gazdaságpolitikai aktualitással, szintén hivatkozva a Darányi Ignác Tervre, amely alátámasztja a szakismeretek fontosságát. Felhívta a figyelmet arra, hogy a folyóirat digitalizált változata az interneten elérhető, és sokan is élnek ezzel a lehetőséggel, nagy az érdeklődés az elektronikus lapforma iránt.

L. Simon László országgyűlési képviselő, az országgyűlés Kulturális és Sajtóbizottságának elnöke beszédében többek között elmondta, hogy az államnak adósságai és feladatai is vannak a könyvkiadás támogatása terén, s felelőssége is. A pénzforrás közismerten szűkös, de ebben az évben már elmozdulás várható ezen a téren. A támogatások egyik legfontosabb célja ma az, hogy a magyar könyvek kijussanak a nagy nemzetközi könyvvásárookra, könyvszemlékre. A Nemzeti Kulturális Alap erősítése remélhetőleg elő fogja segíteni mind a könyvek, mind a kiadóvállalatok támogatásának fokozását is.

Dr. Mezőszentgyörgyi Dávid, a VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézetének főigazgatója annak az intézménynek a képviselőjében beszélt, amely 2012-től irányítja a me-

zőgazdasági tudományos szaklapok kiadását. Nemes feladatot kaptak, mondta a főigazgató, megpróbálnak megfelelni neki a „Hatékonyság - Szakmaiság - Tisztesség” hármas jelszavuk jegyében.

Dr. Lelkes Lajos, a Mezőgazda Kiadó vezetője, a rendezvény egyik szervezője beszédében az agrártermelés alaptényezői között a föld, az ember és a tőke mellett az intelligenciát jelölte meg negyedikként.

Végül *Vida Péter*, aki az Év Bortermelője címet elnyerte 2011-ben, lírai szépségű mondatokkal aposztrofálta minden idők legnemesebb italát: a bort! Pincészetének valóban remek termékeit azután az ünnepség végeztével a résztvevők meg is kóstolhatták.

Az ünnepség keretében különféle díjakat is átadtak. A most alapított Életmű Díjat elsőként a Kaposvári Egyetemen oktató *Horn Péter* akadémikus vette át. Az Év Szakújságírója díjat *Viniczai Sándor*, a Magyar Mezőgazdaság Kft. újságírója kapta.

A február végéig tartott Mezőgazdasági Könyvhónap ünnepi rendezvényei a hónap közepén a Kaposvári Egyetemen folytatódtak „A vidékfejlesztés és a szakképzés kapcsolata” mottó jegyében.

k. p.

NTH alakul

Még januárban felröppent médiahír szerint *Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal* (NTH) alakul, a Nemzetgazdasági Minisztérium háttérintézményeként. A kb. 100 fővel dolgozó költségvetési intézmény létesítése a minisztérium tervezési államtitkárságának létezését nem érinti, az NTH annak munkáját fogja segíteni. Tevékenysége tehát nem kötődik majd egy-egy tárcához, ágazathoz, mert a nemzetgazdaság egészét szem előtt tartó kutatásokat, komplex elemzéseket fog végezni.

A hír alkalmas arra, hogy egyrészt filozofikus gondolatokat ébresszen az állampolgárban, másrészt bizonyos megnyugvást a szakemberekben. A filozófia az, hogy lám-lám, az óra körbejár és bő két évtized után mégis visszatérünk majd az „átkos” tervgazdálkodáshoz. Valószínű, hogy nem erről lesz szó, vagyis még a gazdaság állami szektorában sem apró-

lékosan lebontott kötelező tervszámok és tervmutatók szerint kell majd a gazdálkodást folytatni. A magánszektorban pedig ez még kevésbé elképzelhető. A szocialista rendszer vége felé már az *Országos Tervhivatal* funkciója is átalakulóban volt, *tervezési kutató intézetében* a közgazdaságtan tudományos eredményeinek felhasználásával folytatott, akkori színvonalú számítástechnikával megtámogatott elemző munkát végeztek olyan állami intézkedések előkészítésére irányulóan, amelyek a magyar gazdaság korszerűsítését, versenyképességének fokozását kívánták volna szolgálni. Hasonló apparátusok a legtöbb korabeli nyugati országban is léteztek. Kár volt a rendszerváltás nagy hevíletében az állami tervezésnek ezt a komoly szellemi műhelyét likvidálni, a fürdővízzel együtt a csecsemőt is kiönteni.

A komolyan gondolkodó szakemberek számára a megnyugvást talán az jelenheti a hír hallatán, hogy bizonyos idő

múlva a társadalom életében általában, a gazdaságpolitikában pedig különösen véget ér az ötletelés, a programoknak, stratégiáknak, koncepcióknak stb. elkezdett vágy- és vízióhalmazok sarlatán tömeggyártása. S helyükbe a matematikai apparátusokat felhasználó, nemzetközi és hazai adatbázisok elemzésére alapozó prognózisokra és a várható következményeket előre vetítő hatástanulmányokra épülő komoly komplex tervek lépnek.

Persze, a terv, az csak terv. S a legjobb terv sem pótolhatja a következetes, kitartó végrehajtást, a tisztességes munkát.

Az erdészettől sosem állt távol a tervszerű gazdálkodás; erre már 130 év óta törvény is kötelezi. Némely nagyobb uradalmakban már a 18. század vége óta léteztek erdőgazdasági üzemtervek. Érdeklődéssel és bizakodással tekintünk tehát az NTH megalakulása elé.

Széttekintés az Agromashexpo-n

Már a *harmincadik* alkalommal rendezték meg a HUNGEXPO Budapesti Vásárközpont területén az agrárium nagy műszaki seregszemléjét, az *Agromashexpo*-t. (Mindjárt rövid tudósításunk elején megjegyezzük, hogy a kiállítás nevének írásmódjával kapcsolatban már legalább négy változattal is találkozhat a T. Olvasó – pl. újabban AGROMASHEXPO. Mi a legegyszerűbbet választottuk.)

A kiállítás mind méretét, mind tartalmát tekintve méltó volt a kis jubileumhoz. A vásárváros három legnagyobb csarnokát teljesen megtöltötte a bemutatott sok tízezer árucikk, amely tucatnyi országból érkezett a világ minden tájáról. Látogatóban sem volt hiány.

Mind ehhez bizonyára hozzájárult az is, hogy egyidejűleg ugyanazzal a belépőjeggyel ugyanott volt megtekinthető a „Szőlészet és pincészet”, valamint a „Magyar kert” elnevezésű kiállítás is. A mai viszonyokhoz képest szolid volt a normál napi belépőjegy 800 forintos ára is, ami mellett még különböző kedvezményeket is igénybe lehetett venni.

*

Erdészeti szemmel széttekintve a kiállításon, *szakmánk alulreprezentálnak tűnt*. Természetesen ennél a megítélésnél figyelembe kell venni azt is, hogy a termékeket és szolgáltatásokat általában nem szakmai, hanem funkcionális alapon mutatják be, illetve a gyártó és/vagy forgalmazó saját profilja szerint. A figyelmes érdeklődő azonban így is megtalálhatja magának a rengeteg anyagban a más, elsősorban inkább mezőgazdasági jellegű, de az erdőgazdálkodásban, erdőtelepítésben is jól alkalmazható kis- és nagygépeket, szerszámokat, anyagokat, támrendszereket stb. Ilyen volt például az erdőszetben már régóta jól ismert Bagodi Mezőgép Kft. standján kiállított kollekción.

Teljesen vagy-vagy jellegű, profiltisztá, speciális erdészeti géppgyártót ma már keveset találhatunk. A gyártók versenyben maradásához szükséges *piacnagyság szempontjából az erdészet nem elegendő önmagában*. Ezért is érdemes felkeresni az agrárkiállításokat is.

Szakmai szempontból a legnagyobb, s egyben gondos, a világcég hírnevéhez méltó installálású stand az *Andreas Stihl Kereskedelmi Kft.* bemutatóhelye volt, amelyet az érdeklődők sokaságától időnként alig lehetett megközelíteni. Pedig a társaság katalógusbeli árukínálatának alkalmasint csak a töredékét tudta kiállítani, beleértve az üde-füzdő színezetű Viking kertigépeket is. Mi ebből a sokaságból csak egyet emelünk ki: az *akkumulátoros láncfűrész*t. Mégpedig azért is, mert a közönség jó részének is szemmel láthatóan ez az újdonság ragadta meg leginkább a fantáziáját. S mivel ez, amint mondani szokás, mégér egy misét, nem tudósításunk keretében, hanem egy külön írásban mutatjuk be következő lapunkban.

Tovább haladva a kiállításon, felfedeztünk még egy másik akkumulátoros láncfűrészgépet is: a japán *Makita* cég gyártmányát.

A gép *súlya* 4,5 kg, lítium-ion akkumulátora 36 V, motorteljesítménye 700 W, vezetőlemezőnek hossza 36 cm; *ára* 230.000 Ft.

A *Solo* német láncfűrészgépek egyik hazai forgalmazója, a vecsési Horoszcóop Kft. a régi jó vásári hagyományoknak megfelelően jelentős árleszállítási akcióval kedveskedett a vevőknek a kiállítás alkalmából: 2-4 lóerő teljesítményű hét fűrészgép-típusának árából átlagosan 35 % árengedményt adott. Lehetséges, hogy ez még tudósításunk megjelenésekor is igénybe vehető egyik-másik típus esetében, mivel a készlet erejéig tart.

*

Állami erdészeti részvénytársaságaink közül egyedül a *Nyírerdő ZRt.* nem nagy, de csinos kiállítású standját fedeztük fel, mégpedig a „Magyar kert” kiállításon. Erdőgazdaságunk „a Nyírség aranyát”, vagyis az *akác*fából készült

karókat, támoszlopokat, burkolatokat, padlórácsokat stb. mutatta be.

Napjainkban nem csak sok szó esik a megújuló forrásokból származó energia fontosságáról, hanem – szerencsére – mind több vállalkozás munkálkodik hasznosíthatóságán, előállításának eszközein, berendezésein.

Ezért is figyeltünk fel az 1996-ban alapított, miskolci központtal működő *Szal-Agro Kft.* hatalmas standjára, amely az egyéb gépek sokasága között a *dendromasszából történő energia-termelés mondhatni teljes vertikumát felmutatta*, mégpedig zömmel lengyel gyártású (alkalmasint a nemzetközi átlagnál némileg kedvezőbb árfekvésű) gépekből. Ennek megfelelően a tárcsás és dobos faaprítógépek, tuskómarók, aprítómalmok, apríték- és egyéb tüzelésű rendszerek, különféle kazánok széles skáláját tartalmazza a cég kínálata. (Mobil és stacioner telepítés; elektromos, saját dízelmotoros vagy traktoros meghajtás; kézierős vagy markolódarus nyersanyag-betáplálás; kazánok fa és fahulladék, energiafűz, bálázott szalma, ocsú, gyümölcsmag, rostaalj és más mezőgazdasági hulladékok elégetésére.)

A kazánok esetében megfigyelhető a változatlan *törekvés a teljes tüzelési folyamat automatizálására* (beleértve a tüzelőanyag betáplálást, a salakkihordást és a füstjártat-tisztítást is), az előállítási költség egyidejű csökkentése, valamint a műszaki biztonság növelése mellett.

Íme egy ár: a Biotomat 75-80 kW tip. kazán adagolóval együtt 1,780.000 Ft + ÁFA.

*

Már jól tudjuk, hogy nem Agromashexpo az Agromashexpo *traktorok* nélkül. Hát ezekből az idén sem volt hiány! Se szeri, se száma nem volt a szinte kizárólag gumikerekes gépeknek, amelyek között helyes kis kerti traktorcskák éppúgy láthatók voltak, mint félezer lóerős háznagyságú monstorumok.

Abból a szempontból, hogy a magyar agráriumban, mint felvevő piacban milyen potenciális lehetőséget látnak a külföldi gépgyártók, érdekességként megemlíthjük: még a *dél-koreai Kioti* cég

is felvonultatott az Agromashexpo-n egy népes traktorcsaládot. A 19 típust számláló gépcsáládot a tatai Vladimex Kft. forgalmazza és szervizeli, alkatrész-értékesítéssel együtt. Tehát nem csak egy egyszeri kiállítási megcsillanásról van szó a távolkeleti cég esetében.

*

Mindazonáltal kifejezetten *erdészet*i célra gyártott traktort csak az „MTZ 820. Erdészeti” típusjelzésű, fehérorosz gyártmányú gépben tudtunk felfedezni.

Az MTZ-traktorcsalád – amelyet a Hort székhellyel működő Belarus Traktor Kft. forgalmaz hazánkban – régóta kedvelt a hazai vásárlók körében a gépeit egyszerű, de célszerű felépítésénél, megbízhatóságánál és nem utolsósorban *kedvező árfejkvésénél* fogva.

Az említett típus leginkább az MTZ 892 típushoz hasonlít (amelyet 95 LE-s négyütemű, vízhűtéses dízelmotor működtet). A komfortos kivitelű, az OECD előírásainak megfelelő vezetőfülkét azonban minden irányból erős ablakrács, motorházirányból még csövázkeret is védi. A motort pedig erős lemez védi az alulról jövő esetleges felütések ellen (tuskó, szikla).

*

A belorusz erdészeti traktor első kerek hajtása három üzemmóddal rendelkezik: „kikapcsolt”, „állandóan bekapcsolt” és „automatikusan bekapcsolt”; utóbbi a hátsó kerekek megcsúszásakor lép működésbe. Mind ennek erdészeti jelentőségét nem szükséges magyaráznunk.

A gép elejére tololapos rönkrendeztöt építettek. Hátsó végére hárompont függesztésű „Uniforst 40 EM” típusjelzésű védőpajzs szerelhető, a tengelycsonkról működtethető közelítőcsörlővel ellátva. A traktor mögötti munkaterületet, amikor szükséges, a kabin külső falán elhelyezett, ugyancsak ráccsal védett négy reflektorral lehet megvilágítani.

Minden gyakorló gazda tudja, hogy a traktorok üzemeltetési költségeinek egyik jelentős tétele a gumiköltség. Ebből a szempontból nyilván előnyös, hogy az MTZ traktorok kerekeit saját, vagyis belorusz gyártmányú abroncsokkal szerelik fel.

A most vázlatosan ismertett „MTZ 820. Erdészeti” tip. traktor *ára jelenleg*

22.200 Euro, ami 300 Ft körüli napi árfolyam mellett kb. 6.660.000 forintnak felel meg. Úgy véljük, hogy ebben a 100 lóerő körüli teljesítménytartományban speciális céltraktort ennél olcsóbb áron nemigen lehet találni.

*

Csupán a traktorgyártás mai színvonalának érzékeltetése végett röviden bemutatunk még egy traktort, ami a magyar erdőkben aligha fog egyhamar megjelenni, bár síkvidéki erdőtelepítésekben nem elképzelhetetlen az alkalmazása. (Annál is inkább, mert az alváz és a futómű kialakítása a gép mintegy 30 fokos oldalirányú dőlését teszi lehetővé a terepegyenetlenségek legyőzése érdekében.)

Ez a gép a nagy múltú kanadai gépgyár *Versatile 535* tip. *derékcsuklós nagytraktora*. A két külső bolygóműves tengelyen négy hatalmas ikerkerék gördül. A meghajtóerőt egy 47,8 liter űrtartalmú hathengeres turbófeltöltéses, 535 LE névleges, 570 LE (!) *maximális teljesítményű Cummins dízelmotor* szolgáltatja. Egy teljes tankolás bizonyára nem olcsó, minthogy az *üzemanyag tartály 1.325 literes*, viszont így nem kell a drága üzemóra-időt gyakori tankolásokra vesztegetni. Kell is az erő, mert az alaptraktor súlya vezető nélkül, üres tankkal 19.050 kg, a maximális üzemi súly 24.270 kg.

A Versatile 535 *vezetőfülkéje* már inkább hasonlít egy utasszállító repülőgép pilótafülkéjére, sőt a körkörös tágas, tiszta kilátás jobb a traktorból. A fűthető, félaktív légrugózású vezetőülés forgatható és a kör bármely szögére beállítható. Mellette van még egy hasonló pótlás (másként vendégülés). A kormány teleszkópos és dönthető. A kezelőszervek (gombok, kapcsolók stb.) zöme a vezető jobbján, de külön konzolon van elhelyezve, fél kézzel könnyen kezelhetők.

A műszerfal a vezető előtt a közép-konzolon, egyetlen pillantással áttekinthető módon került elhelyezésre és folyamatosan tájékoztat a gép működéséről, illetve állapotáról.

Még néhány berendezés, csak címszavakban: automatikus elektronikus vezérlésű klímazabályozó, villanymotor-állítású fűthető külső tükrök, szélvédő törlő-mosó berendezés, napellenzők elől-hátul, műholdas rádiómagnó, sárfelrakódás-gátló, összesen 14 munkalámpa a zárt terekben, fényszórók stb.

*

Persze, ha valakinek még mindez sem elég, kereshet csomót a kákán, mondván: de hol van a kávé/tea főzőgép, a rádiótelefon, a hűtőszekrény, a GPS, a fedélzeti számítógép stb. Ezek közül is sok minden beszerezhető a vezetőkabintba, de nem képezik az alapgép standard tartozékát.

A vázlatosan leírt traktorkomforttal, a gép bonyolult, gazdag ergonómiai kialakításával elégetlen olvasó gondoljon az '50-es évek erdőtelepítéseinek kabin nélküli, dübörgő-durrogó-rázkódó Hoffer-traktoraira, a vaslemezből sajtolt kemény, hideg, vibráló ülésen töltött napokra, a csipős tavaszi szélben, szitáló esőben reggeltől estig végzett keserves munkára. Pedig ez is benne van az egymillió hektár új erdőtelepítés dícsőségében, a férfi és női traktorosok ott szerzett maradandó altesti, urológiai és nőgyógyászati problémáival együtt.

*

Az Agromashexpo-val csaknem egyidejűleg, azzal átfedésben egy másik nagy műszaki kiállítást is rendeztek *AgrárgépShow 2012* elnevezéssel, mégpedig *Etyeken* a Korda Filmstúdióban, amelynek a főszerzője a Capital Invested et Marketing volt. Ez is nagyszabású és a sajtóhírek szerint sikeres rendezvény volt, immár a második alkalommal a szőlészetéről és boráról híres vidéken. A belépőjegy ára itt is mérsékelt volt, napi 700 forint.

Lehetséges, hogy a hazai agrárműszaki kiállítások terén is kibontakozik egy egészséges verseny?

Király Pál

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

Újra együtt...

A Mecsekerdő ZRt. Nyugdíjas Klubja gazdag programot tervezett a 2011-es évre, gyakori találkozásokkal. Sajnos, a Klub elnökének, Steiner László gazdasági vezérigazgató-helyettesnek váratlan, előjelek nélküli, betegségben történt elhunyt a jó időre lebéniotta a közösség tevékenységét. Végül a részvénytársaság vezetősége e sorok íróját kérte fel a klubélet újraindítására és vezetésére.

*

2011. évi zárórendezvényünkön decemberben megjelent és tájékoztatást adott az erdőgazdaság helyzetéről Keszi László vezérigazgató úr is. Ebből megtudtuk, hogy jó eredménnyel zárta az évet a részvénytársaság. A racionalizálások eredményeképpen a dolgozók két alkalommal is kaptak jövedelemnövelő plusz-juttatást és a cég jelentős fejlesztő beruházások megvalósítására is készül. A közmunkások foglalkoztatási programjából is kivette a részét a vállalat és ebben az évben már 450 közmunkást tervez foglalkoztatni. A minimálbér idej jelentős megemlése bérfelesztést eredményez ugyan, de ezt megfelelő vállalati bérpolitikával fel fogják oldani.

Megtudtuk azt is a Vezérigazgató úr tájékoztatójából – s nem árt, ha megtudják mások is –, hogy 2011 júniusától a részvénytársaságunk hivatalos elnevezése: Mecsekerdő ZRt. Jelképe pedig egy lombos fa, amelynek öt ága öt karikába kunkorodik és az erdőgazdaság öt erdészétét jelképezi.

*

A vezérigazgató megköszönte a nyugdíjasoknak azt a munkát, amit aktív dolgozó korukban végeztek, s amely a céget a jóhírű, elismert erdőgazdaságok közé emelte. „Nekünk az a feladatunk, hogy a gazdálkodásban több év alatt elért színvonalat megtartsuk, és ezt meg is tesszük!” – mondta Keszi László.

A Mecsekerdő ZRt-nél már hagyomány a 70, 75, 80, 85, 90. évüket elért nyugdíjasok köszöntése az év végi zárórendezvényen. Ez az elmúlt decemberben is megtörtént. Keszi László vezérigazgató jókívánságait kifejezve,

diszes kiviteli emléklappal és könyvtalanggal köszöntötte a 18 ünnepeltet. A szép emléklapot a vállalat központi dolgozói készítették; köszönet érte!

*

A köszöntéseket követően közös dolgainkat vettük sorra. Először is elvettük az 1996-ban létrehozott klub alapszabályzatát, s megvizsgáltuk annak mai időszerűségét. Megállapítottuk, hogy alapszabályzatunk nem szorul különösebb módosításra vagy újrafogalmazásra, ma is helytálló módon szabja meg működésünk kereteit. A szükségnek mutatózó kisebb kiigazításokat elvégezzük.

*

Egyik legfontosabb feladatunknak mutatkozik nyugdíjas kollégáink pontos nyilvántartása, úgy, hogy egyetlen nyugdíjasunk se tűnjön el látókörünk-ből. Bő másfél évtizeddel ezelőtt történt megalakulásunk óta több belső szervezeti változás is történt erdőgazdaságunknál. Így előfordulhat, hogy az újonnan kialakított munkahelyen a megszüntetett egység nyugdíjasait esetleg nem is ismerik. Nyugdíjasaink nyilvántartásához nagy segítséget kapunk a vállalat személyzeti és munkaügyi osztályától, valamint az erdészetek adminisztratív dolgozóitól. Mégis úgy tűnik, hogy idős kollégáink nyilvántartását elsősorban nekünk magunknak kell vezetnünk. Ezért indokolt, hogy mindegyik erdészeten legyen egy nyugdíjas, aki figyelemmel kíséri az ezen a téren végbemenő személyi mozgásokat.

*

Problémánk az is, hogy a Pécssett működő Nyugdíjas Klubunkat a távolabb lakó kollégák csak nehézkesen tudják látogatni az utazási gondok miatt. A megoldáshoz hozzátartozhatna, hogy másutt is működjön egy klub, ahol a körzetében lakó kartársaink kevesebb utazással időről időre gondtalanul tölthetnének együtt két-három órát. Jó szándék esetén talán szerény költséggel megoldható lenne az is, hogy minden erdészetenél legyen évente egy „nyugdíjasok napja”

(esetleg a nemzetközi „Idősek Napja”, október 1. táján). A nyugdíjasnak már egy csekély törődés is nagyon sokat jelent. Mindnyájan tapasztalhatjuk, hogy gomba módra szaporodnak a 20-25 fős kis társaságok, bejegyzett (vagy be sem jegyzett) civil szervezetek, kis egyesületek. Ezek az öntevékeny társaságok szerény szakmai, ismeretterjesztő, kulturális és más szórakoztató programjaikkal életet lehelnek az időskorúak monoton hétköznapjaiba.

*

Összejevetelünk Schmidt Ágnesnek, a vállalat személyzeti és munkaügyi osztálya vezetőjének meghívása alapján fehér asztal mellett, szerény, de kellemes reprezentációval és kötetlen baráti beszélgetéssel zárult.

Muth Endre

Pécs

Erős mondat

(„Népszabadság”, 2011. nov. 8.)

„Az állam feladata, hogy a dolgozó ember méltóságát jogszabályokban is védje; különösen szükséges ez akkor, amikor a munkavállalók történelmi, gazdasági és egyéb körülmények miatt egészen gyenge pozícióban vannak.”

(Erdő Péter bíboros, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke.)

*

Vadászati múzeum Hatvanban

A „Nimród Vadászújság”-ból tudtuk meg, hogy az előző lapszámainkban már általunk is megemléített és a hatvani egykori Grassalkovich-kastélyban létesítendő új intézmény valószínűleg a Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum elnevezést fogja viselni. Az épület belső tere még felújításra szoruló állapotban van, de a kormány kiemelt beruházásnak nyilvánította és támogatja a tervet. Így remény van arra, hogy 2013. szeptember 1-én megnyithatja kapuját az új országos jellegű vadászati kulturális létesítmény.

„... nem zsarnok maga az, aki hatalmas, aki megközelíthetetlen és legyőzhetetlen, hanem mindaz, ami őrzi és fenn tartja a zsarnok uralmát. „

(Lukianosz)

Nyugdíjas erdő- és fagazdasági vállalatvezetők asztaltársasága

Kereken húsz év óta működik már egy kis társadalmi alakulat a szakma területén, amelynek a neve alig-alig bukkan fel szaksajtónk oldalain és a társadalmi szervezetek hivatalos országos névjegyzékében is eredménytelenül keresheti az érdeklődő.

Ez a „de jure”, vagyis jogilag nem létező, ám „de facto”, ténylegesen mégis kitartóan működő maroknyi kis csapat talán megérdemli, hogy az „ERFA Híradó”-n keresztül Szakszervezetünk tagsága szélesebb körben is tudomást szerezzen létezéséről és törekvéseiről. Ezt a bemutatást kívánja szolgálni ez a rövid írás.

A szóban forgó asztaltársaság működésének fejlesztésével kapcsolatos elgondolásait a szerző – az ÉRDÉRT ZRt. jogelődjének vezérigazgatója, azt megelőzően is szakmai közéletünk ismert személyisége – már évekkal ezelőtt papírra vetette és az érintettek egyikehez-másikához el is juttatta. Lehetséges, hogy az így érlelt anyagot (amely inkább etikai jellegű kis dokumentum, mintsem a szó köznapi értelmében vett szabályzat) az asztaltársaság az idei éves találkozója alkalmával el is fogadja. Ezt a találkozót valószínűleg a Nyírerdő ZRt. területén fogják lebonyolítani májusban. A cikkben leírt elveket és célokat más szakmai nyugdíjas szervezeteink figyelmébe is ajánlhatjuk. (A Szerk.)

Magyarországon 1989-ben lezajlott a „bársonyos” rendszerváltás; létrejött a többpártrendszer, új kormány, új parlament alakult.

Minden kardinális változás a fiatalabb nemzedék és új eszmék „helyzetbehozását”, térhódítását vonja maga után. Megtörtént ez szakmai területünkön is.

A nyugállományba vonult, illetve nyugdíjazott erdőmérnök vállalatvezetők közül Csanádi Béla és néhai Takács László vezérigazgatók, valamint a közelmúltban elhunyt dr. Királyi Ernő, a korábbi MÉM-EFH ny. vezetőjének

koordinálásával 1992. szeptember 9-én öt pontban összefoglalták a nyugdíjas igazgatók rendszeres találkozásának szabályait.

Az elmúlt két évtizedben a találkozókat – egy év kivételével – meg is szervezték. Már az új vezetők egy része is nyugállományba vonult és az új erdészeti politika is vizsgálja a demokratikus viszonyok között élő magyar állampolgárok előtt.

Múltunk és új tapasztalataink indokolják, hogy az összejevitel rendjét korszerűsítsük és szakmai felelősségérzetből fakadóan szervezettebbé tegyük.

*

A nyugdíjas erdő- és fagazdasági vállalatvezetők asztaltársasága olyan szakmai baráti kör, amelynek tagjai évente meghatározott helyen és időben jönnek össze. Az asztaltársaságot egyesület-szervezetünk tekintik. Összejeveteleikre a velük együttműködő állami/nemzeti szervezettel közösen évente munkaprogramot készítenek és magukra nézve etikai kötelezettségeket fogadnak el. Mivel kifejezetten politikai és jótékonyági tevékenységet jelenleg nem folytatnak, alapszabályzatot sem készítenek. Magukra nézve a 10.802/1923.B.M. sz. rendeletet (ennek korszerűsített változatát) vonatkoztatják.

Az asztaltársasági tagság belépési nyilatkozat benyújtásával kezdődik. Ezzel egy időben a jelentkező belépési díjat fizet az adminisztrációs költségek fedezetére, ami jelenleg ötezer forint.

*

Az asztaltársaság titkos szavazással öt évre elnököt választ. Az elnök feladata az éves találkozó előkészítése, továbbá a munkaprogram összeállítása a szervezésben együttműködő állami/nemzeti szervezet vezetőjével.

Az asztaltársaságnak tagja lehet minden nyugállományú állami erdő(fa) gazdasági vállalat/intézmény vezető. Az éves összejevitelre meghívót csak az asztaltársaság tagjai kapnak; meghívottak a tagok feleségei.

*

Az asztaltársaság működésének céljai a következők.

- A folyamatosan változó/fejlődő szakmai környezet helyi megismerése.
- Az aktív pályafutás során felhalmozott szakmai-vezetői tapasztalatok igény szerinti ismertetése.
- Az állami/nemzeti vagyon védelme, gyarapítása terén tapasztalt gondok – tények alapján történő – megvitatása.
- A szakmai egység megbontására irányuló klikkesedés megelőzése, az erdősz szakma egységének ápolása.

Az asztaltársaság tagjaival szemben támasztott etikai követelmények az alábbiak.

1. Tagjai minden esetben szakmai kérdésekkel kapcsolatban fejtik ki véleményüket; nem személyeskednek.
2. Tisztelik a más ágazatban, más tulajdonviszonyok között dolgozó erdészeket; azokat személyükben sem nyilvánosság előtt, sem zárt körben nem bírálják.
3. Tisztelik elődeiket és ápolják azokat a hagyományokat, amelyek egy erkölcsi alapon működő társadalomban a szakma fejlődését szolgálják.
4. A tagok erkölcsi kötelességüknek tartják, hogy az állami/nemzeti erdővagyon további lebontásában nem vesznek részt.
5. Az Erdőtörvény előírásainak betartását a szakma fennmaradása alapjának tartják, a törvényes rend betartásán dolgoznak.

Dr. Váradi Géza
aranyokl. erdőmérnök,
ny. vezérigazgató

Tripammer Károly emléke

Technikai és terjedelmi okok miatt csak most tudunk tudósítani arról az eseményről, amely még a múlt év őszen ment végbe a Mecsekben (amint azt a mellékelt fénykép, Guba Csaba felvétele is érzékelteti). Úgy érezzük azonban, hogy ha bár késve is, de mégis érdemes és szükséges rá visszatérni, mert *tiszteletre méltó elődeink emlékének ápolása a szakmai érdekvédelem egyik területe.*

A Mecsek Egyesület, a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség, valamint az OEE Baranya Megyei Helyi Csoportja *felújította a Tripammer-fa környékét és kopjafát állított, Baumann József alkotását, amit kis ünnepség keretében avattak fel. A rendezvényt Horváth József Brúnó helyi csoport titkár szervezte meg.*

Az ünnepség során Tóth Klára, a BMTSz elnöke mondott beszédet, majd Várady József helyi csoport elnök méltatta Tripammer Károly munkásságát.

*

Tripammer Károly 1872. december 18-án Nagykanizsán született, erdőmérnöki oklevelét pedig 1895-ben

szerezte meg Selmecbányán (ahol a hallgatói főkönyvben Tripammer írásmóddal szerepel a neve). Azonban már ezt megelőzően 1894-ben sikerült magának állást biztosítania a *pécsi városi erdőhivatalnál*, segédtisztként. Ott dolgozott azután egészen 1926. június 3-án, 55 éves korában váratlanul bekövetkezett haláláig mint főmérnök, majd hivatalvezető városi erdőmester.

*

Nevéhez fűződik a város erdeiben folytatott erdőgazdálkodás belterjesítő tétele (vagyis a faállományok tövön történő eladása helyett a létrehozott saját termelő apparátussal fakitermelés és értékesítés, majd erdőfelújítás stb). *Továbbá a Mecsek déli lejtőin a közjóléti célú erdőgazdálkodás infrastruktúrájának a megvetése:* turistaút-hálózat kiépítése, majd erdei kövesút építése a Mecsekkaputól a Lapis-Keresztkunyhó-Kozári erdészház érintésével a márfai országútig. Ennek az útnak az építése közben érte a korai halál.

*

Tiszteletére és emlékének megörökítésére róla nevezték el azt a *kocsányos tölgyet*, amelyre (az „oral history” szerinti) egy sebzett vadkan elől felmenekült, amikor Melegmányból a kozári va-

dászházban levő szállására tartva a kan megtámadta. A fát azután egy kis léckerítéssel bekerítették és *„Tripammer-fa” feliratú táblát helyeztek el rajta.* A fa a pécsiek kirándulásainak egyik legkedveltebb célpontjává vált. De sok erdész-kollégánk számára is ismerős lehet a hely, mert már számos jelentős szakmai rendezvényt bonyolítottak le ott.

*

Ezt az eredeti öreg tölgyet az 1970-es években egy vihar letörte és elpusztult. Az erdészek azonban kijelöltek helyette egy közelben álló másik kocsányos tölgyet emlékfának és ugyanúgy bekerítették, táblával látták el, mint az eredetit.

Ezt az emlékhelyet újították fel és fejlesztették tovább 2011 őszen, szép példáját adva annak, hogy Pécsen az erdészek és természetvédők nemcsak civakodni tudnak egymással, hanem együttműködni is – a közjó javára!

Király Pál

Gombász hírek

„Az Év Gombája” 2012-ben a nagy őzláb gomba (*Macrolepiota procera*), a címre jelölt hét gombafaj közül erre szavaztak az Országos Gombász Találkozó résztvevői még a múlt őszen, amikor is még a császárgalóca viselte ugyanezt a kitüntető címet.

*

Téli szarvasgomba fesztivált rendezett a *Gödöllői Szarvasgombász Egyesület*, immár harmadik alkalommal. A városi Művészetek Házában lebonyolított, nagy érdeklődéstől kísért és más szarvasgombász szervezeteket is odavonzó rendezvényen nem csak megtekinteni lehetett az igen nevezetessé vált földalatti növénykülönlegességet, hanem fogyasztani is lehetett a felhasználásával készült gasztronómiai csemegéket, valamint megvásárolni a tartósított gombát.

A program keretében ismeretterjesztő előadások hangzottak el a szarvasgombáról, gyűjtéséről és termesztéséről, a gombakereső kutyákról. Továbbá volt kiadvány-bemutató, fényképkiallítás, kézműves termékek vására, gyermekprogramok és showműsor is.

*

Gombászkönyv. Az *„Ismerjük fel a gombákat”* című, mikológus-körökben jól ismert könyvsorozat első és második kötete után megjelent a harmadik is. A praktikus, zsebkönyv méretű könyvecske *dr. Vasas Gizella* lényegretörő leírásában ismerteti Magyarország jogszabályi védelem alatt álló 35 gombafaját, valamint további 86 ritka és/vagy veszélyeztetett gombáját. A leírásokat *dr. Albert László* és *dr. Locsmáncsi Csaba* színes fényképei teszik szemléletesé.

*

Közép-Európa legjobb szarvasgombatermő erdeje címmel invitálja egyéni vagy csoportos látogató-túrára az érdeklődőket a taksonyi *Off-course Bt.* által közreadott szép színes prospektus imígyen: „Szakembereink több mint 10 éves tapasztalattal és válogatott kereső kutyákkal várják Önöket június 15-től október 31-ig, minden nap!” Nem óhajtunk sem a burkolt reklámozás vétkébe esni, sem a hírt kommentálni, ezért már csak annyit írunk, hogy egy öreg akácos helyébe telepített kb. 15 éves fiatal tölgyesről van szó.

*

A, „Magyar Gombász” című folyóiratot, híreink forrását a Magyar Mikológiai Társaság és a Magyar Gombász Kkt. félveként jelenteti meg 24 (A/4) oldal terjedelemben. Ára 500 Ft, rendezvényen történő személyes átvétel esetén 350 Ft.

„Zöldkeresztes, küzdj és ...!”

Ne héz feltételek között, de szívósan küzdött céljainak eléréséért, feladatainak megoldásán a *Magyarországi Zöld Kereszt*

Egyesület (MZKE) immár csaknem két évtized óta. Ezt tükrözte az a beszámoló is, amelyet az egyesület elnöke, dr. Tarjáné Tajnafői Anna aranyokl. erdőmérnök, ny. környezetvédelmi minisztériumi államtitkár asszony tartott a szervezet budapesti közgyűlésén.

A rendezvényt a MTESz Kossuth-terti székházában bonyolították le január végén. Azért éppen ott, mert a MTESz Környezetügyi Bizottságának a *Zöld Kereszt együttműködő partnere. És még sok más szervezetnek, mint például szakszervezetünknek is.*

Célszerű utóbbi megjegyzéssel kapcsolatban itt és most is emlékeztetbe idézni: az MZKE segítette elő a kölcsönös együttműködés jegyében, hogy egy évvel ezelőtt az Országgyűlési Képviselői Irodaházban tartott bizottsági ülésen közvetlenül is bekapcsolódhattunk az állami alaptörvény (alkotmány) előkészítési folyamatába és *közös javaslatunkként terjeszthetjük elő az erdőnek az alaptörvénybe történő belefoglalását.* A Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatban rendezett országgházi nyílt napra is a Zöld Kereszt égisze alatt juthattunk be. Az érdekvédelmi munka már csak ilyen: céljai világosak, de az elérésükhöz vezető út gyakran tekervényes.

Más alkalommal már megírtuk azt is, hogy az *egyesületen belül erdőmérnökökből álló, viszonylag népes szekció is működik.*

Ez az erdészeti szekció éppen a mostani közgyűlés alkalmával is bővült egy friss nyugdíjas kollégával, a Sopronban 1975-ben diplomázott Varga László erdőmérnökkel.

A Mihail Gorbacsov által alapított Nemzetközi Zöld Kereszt Egyesület

let eme hazai tagegyesületének egyébként *ez a bevált stratégiája:* minél több, a környezetüggyel érintett szervezetbe beépülni, munkájukban igény szerint részt venni, törekvéseinek ott támogatókat szerezni, illetve az ottaniakat támogatni. Hosszúra nyúlna az Elnök asszonynak a 2011. évet értékelő beszámolójából felsorolni mindazokat a szakterületeket és rendezvényeket, amelyekbe ily módon bekapcsolódtak. Csupán *néhány témakört* említünk meg ezekből: megújuló energiák (különös tekintettel a zöldenergiára), éghajlatváltozás, magyar vidékfejlesztés, egészségturizmus, fenntartható fejlődés, vízgazdálkodás és biológiai szennyvízkezelés, biogazdálkodás (kertészeti), fenntartható mező- és erdőgazdálkodás, Madarak és Fák Napja, Erdők Hete stb.

Ez a kapcsolati rendszer jelentősen bővült 2011-ben: az MZKE belépett a *Kárpát-medencei Magyar Civil Szervezetek Együttműködési Szövetségébe* (CFT) és máris képviseltette magát a szervezetnek az Országgházban decemberben lebonyolított tanácskozásán. Azt, hogy ezt a nemcsak hosszú nevű, de fölöttébb heterogénnek tűnő új kapcsolatot milyen konkrét tartalommal lehet majd kitölteni, az idő fogja eldönteni.

A közgyűlésen a szekcióvezetők is beszámoltak a múlt évi tevékenységükről, közöttük *Köveskúti György* erdőmérnök is. Ezekből a beszámolókból azt a tanulságot véltük levonhatónak, hogy talán *nem ártana a kollektív tevékenységet, a csapatmunkát erősíteni*, mert ennek fogyatékoságait a szekcióvezetők olykor-olykor a személyes erőfeszítéseikkel igyekeznek pótolni.

Éppen az erdészet is jó lehetőséget kínál a feladatok decentralizált végrehajtására, a *személyes szerepvállalásra*, amint azt a közgyűlésen is jelentkező példa is demonstrálta. Az történt ugyanis, hogy a 160 fogyatékos gyermeket gondozó budapesti Bárcai Gusztáv Gyakorló Ált. Iskola igazgatónője segítséget kért az egyesülettől ahhoz, hogy a természet- és környezetvédelmi oktató-nevelő munkát fejleszteni tudják az iskolában. Ehhez például erdei kirándulásokat szeretnének lebonyolítani, amelyek megszervezése és lebonyolítása nyilvánvalóan erdészek közremű-

ködését igényelné. Az MZKE aláírta a megállapodást az iskolával. Most már az erdészeti szekción lenne a sor, hogy valóság is váljon belőle.

Kis közgyűlési tudósításunkat a *zöldkeresztes munka nehéz feltételeinek emlegetésével* kezdtük. Amint *Imre Mária* gazdasági vezető beszámolója is tükrözte, ezek között első helyen áll *a pénz*, pontosabban annak hiánya. A források beszűkülése ma már az egyesületnek az anyaegyesület genfi központjával fennálló kapcsolatát, a tagdíjfizetést is veszélyezteti; ezt már *Marek Miklós*, a nemzetközi kapcsolatok felelőse mondta el. Mentegetőzéseinket ott még egy ideig megértéssel kezelték, de most már a tisztségviselők ott is cserélődnek és nem minden új ember ismeri a magyar belső helyzetet, (Jelenlegi összekötőnk például egy ausztrál ember.)

Pénzügyekben civil szervezet számára a kulcsszó *a pályázat* – volna. De ma már ez is sokkal nehezebb, mint akár csak néhány éve volt. (Akkor sem volt könnyű.) A megpályázható alapok tőkéje is beszűkült, a rendszer is bonyolultabbá vált, átalakult. Talán bizonyos kis rést jelenthet a falon az a körülmény, hogy nem csak szervezetek pályázhatnak támogatásra, hanem egyes *programok* is. Ez a szelektáló tényező viszont kétségtelenül arra készítheti a szervezeteket, hogy jól gondolják meg, mibe vágják a fejszéjüket és programjaikban világosan fogalmazzák meg, hogy mit és hogyan akarnak cselekedni.

Végül szó esett a közgyűlésen arról is – *Pálmüller Józsefnek*, az MZKE titkárának előterjesztésében –, hogy *az MZKE 2013-ban, jövőre emlékezhet meg fennállásának 20. évfordulójáról.* Erre a felkészülést már most meg kell kezdeni. Egy kis *jubileumi kiadvány* lenne a legmegfelelőbb, kézzelfogható forma, amely írásban és képben bemutatná az elmúlt két évtized tevékenységét, az egyesület jelenét és a jövőjére irányuló elgondolásokat.

Majd meglátjuk – jövőre! Addig is (Madách után szabadon): „Zöldkeresztes, küzdj és bízza bízál!”

Király Pál

Kétszer volt ...

Bár lassacskán, de szaporodik azoknak az írásműveknek a száma, amelyek az 1945 után létrejött és tartósbabban fennmaradt állami erdőgazdálkodó szervezetek, valamint – ritkábban – egyes intézmények történetének megörökítését, monografikus feldolgozását célozzák.

Ilyen kötet *Apatóczy István* erdőszertechnikus „*Kétszer volt ... Budavidéki Állami Erdő- és Vadgazdaság*” című munkája, amely az „Erdészettörténeti közlemények” sorozatban a LXXXIV. sorszámmal jelent meg még 2011-ben.

Kötetünk címe legott elárulja, hogy Kszakmánk melyik egykor létezett szervezeti egységéről van szó a műben. S utal azokra a szervezési intézkedésekre is, amelyek ennek az egykori *speciális erdőgazdaságnak* a sorsát mozgatták és amelyeknek tulajdoníthatóan ez a cég kétszer jött létre és kétszer múlt ki. Ámbár a könyvet olvasva olyan benyomásunk támadhat, mintha még ennél is több szervezési hányattatáson mentek volna át a főváros közelében tevékenykedett kollégák.

Úgy érezzük, a szerző személyét nem szükséges részletesebben bemutatnunk a lapunkat rendszeresebben olvasóknak; neve, írása nem egyszer jelent már meg Híradónk oldalain. *Mint szak- és szépirod, széles körben ismert a szakmában.* Azt azonban feltétlenül meg kell most említenünk vele kapcsolatban, hogy szakmai pályafutása éppen a szóban forgó térséghez, a Budavidékhez és a Pilishez kapcsolódott. Így nemcsak krónikása az általa papírra vetett ese-

ményeknek, hanem jórészt *személyes részese, átélője, közvetlen szemtanúja* is. Szerencsés megoldás tehát, hogy ő vállalkozott ennek a történetnek a megírására.

Apatóczy István elsőként történelmi áttekintést ad a Budavidék *szervezeti változásairól* kb. 1951-től indulóan, de közben nem mellőzi az egyes korszakok főbb gazdálkodási tevékenységeit sem. Ennek a résznek nagy értéke, hogy *kitér a jogelődök*, illetve a gyakori átszervezésekkel érintett *korabeli vállalati szintű szervezeti egységek adataira is* (Telki, Budapest, Gödöllő; részben a Pilis és a Vértes is). Ezt követően az egyes fejezetek már a vállalaton belüli szervezeti egységek történetének taglalását jelentik (központ, erdészetek és üzemek, intézmények).

Szenbetűnő értéke a könyvnek, hogy *Srengeteg nevet tartalmaz.* Hatalmas munkát jelenthetett ez a szerző számára, koronként és egységenként (s fordítva) a sok-sok név összegyűjtése a beosztással, a beazonosításhoz szükséges születési évszámmal és a szakképzettséggel együtt.

Szép gondolat volt még annak a négy erdőszertechnikusnak a nevét is megemlíteni mindjárt a belső címlapon, akik több mint másfél évszázada, 1851-ben Esztergomban az Ungarischer Forstverein alakuló ülésén részt vettek a területről (Bajnáról, Budakesziről és Valkóról).

Azért is kiemelendő a műnek ez a hatalmas személyi adatbázis jellege, mert korunkban egyre inkább tapasztalhatjuk, hogy hasonló írások anonimmá,

a történetek szereplők nélkülivé válnak. A szerzők szívesen (és kissé sunyi módon) elspórolják a dolognak ezt a részét, a rengeteg utánjárást igénylő, pontos személyi adatgyűjtést. Pedig hát, amint mondani szokás, a történelem olyan nevek nélkül, mint a színház színészek nélkül.

Fel is veti a gondolatát a neveknek ez a sokasága és esetenkénti ismétlődése, hogy nem lett volna-e célszerű a könyv végére mellékletként elhelyezni egy összesítő alfabetikus *névmutatót*? De ne legyünk telhetetlenek, mert egy ilyen névsor aránytalanul megnövelte volna a 95 szövegoldalt+ 15 fekete-fehér képes oldalt számláló könyvecske terjedelmét. Talán majd legközelebb...

Recenziókat azért is fejezzük be Rezzel a kis félbehapott reménykedéssel, mert nyilvánvalónak tűnik előttünk: Apatóczy István ezzel a munkájával túl van a téma nehezén, kész az alapvetés. *Most már érdemes lenne nem abbahagynia, hanem belemenni a részletek kimunkálásába.* S nem csak azért, mert „mélységes-mély a múltnak kútja”. Hanem azért is, mert egy hihetetlenül színes, gazdag és a főváros testközelsége miatt nagyon fontos terület erdőszertechnikai múltjáról van szó. Egyébként maga a szerző zárja előszavát azzal, hogy: *a csöndes felejtés vétek volna!*

A gondolatot is, valamint a szerzőnél korlátozottan rendelkezésre álló könyvet is minden kollégánknak ajánljuk!

k. p.

Az új Munka Törvénykönyve

2011. december 2-án a kormány nevében a Nemzetgazdasági Minisztérium, a munkáltatók részéről a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége, valamint a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége, a munkavállalók nevében pedig a Liga Szakszervezetek, a Munkástanácsok Országos Szövetsége és a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége képviselői *aláírták az új Munka Törvénykönyve tervezetének elfogadásáról szóló megállapodást.* Ennek alapján alkotta meg az Országgyűlés a Munka Törvénykönyvről szóló 2012. évi I. sz. törvényt, amely július 1-től lép hatályba.

A munka világának szempontjából oly fontos jogszabállyal kapcsolatban – hasonlaltal élve – „a félig üres - félig telt pohár” esete áll fenn. Ugyanis mind három oldal részéről olyan

kompromisszumok árán jött létre, hogy tulajdonképpen *senki sem elégedett.* Kormányzati oldalon úgy érzik, hogy az eredeti tervezethez képest túlságosan is sokat engedtek. Ebben szerepe volt annak a politikai nyomásnak, amelyet a tervezet ismertté válásától kezdve a szakszervezetek gyakoroltak a kormányoldalra. Talán szerepe volt annak a fokozódó nemzetközi nyomásnak is, amely a kormányra nehezedett november-decemberben az Európai Unió egyes szervei részéről éppen a jogszabályalkotással kapcsolatban, s amely 2012-ben sem szűnt meg.

A munkáltatói oldalon is elégedetlenségről tanúskodó megnyilatkozások hangzottak el, mert ott meg úgy vélték, hogy az új Munka Törvénykönyve nagyon is liberális és nehezíti az amúgy is nehéz versenyhelyzetben küszködő vállalkozók-vállalkozások versenyképességét, növeli terheiket.

Kismonográfia Barlai Ervinről

Igaz, ami igaz: *faipari történetírásunk* kétségtelenül viszonylagos lemaradásban van erdészettörténetünk irodalmához képest. Pedig a faipar – hozzáértve a régi kézműves famegmunkálást is – jóval régebb múltra tekint vissza, mint a tudatos erdőgazdálkodás. Miután néhai dr. Hiller István erdőmérnök kolléga tollforgató kezét lefogta a halál, dr. Ghimessy László erdőmérnök kolléga pedig magas életkoránál fogva leállt a publikálással, egy sajnálatos ür támadt ezen a téren, bár természetesen ez nem jelentett abszolút vákuumot.

*

Szerencsére jött ezután egy faipari mérnök kolléga dr. Tóth Sándor László c. egyetemi tanár, jelenleg társadalmi funkcióban a Faipari Tudományos Egyesület (FATE) alelnöke személyében, aki szívósan dolgozik az említett lemaradás felszámolásán, az ősi iparág múltjának feltárásán. A fafeldolgozás 1945 előtti és 1945 utáni történetét bemutató két kötete ma már klasszikus műnek számít. Ezeket az átfogó műveket követően most már évek óta bizonyos részletek kidolgozásán munkálkodik. A FATE által kiadott „*A fagazdaság nagyjai*” sorozat keretében egymás után jelenteti meg az iparág egykori kiválóságairól irt kismonográfiáit, vagy ha úgy tetszik, kisbiográfiáit. Ezek egyikéről-másikáról lapunkban is tettünk említést.

Munkavállalói oldalon elismerték, hogy az induló állapothoz képest az M.Tk. sokat puhult az előkészítő munka hónapjai alatt, de úgy vélik, hogy még mindig munkaadó-párti, a tőkének, a munkaadóknak kedvez. Egyesek egyenesen *rab-szolgotörvénynek* titulálták.

A háromoldalú megállapodás aláírását követően azonnal felcsattanó kritikák elsősorban a szakszervezetekre zúdultak, azok közül is főleg az MSzOSz-re, s annak elnökére, *Pataky Péterre*. Árulónak titulálták őt is, és a Liga elnökét, *Gaskó Istvánt* is. Utóbbinak egyenesen Júdás-pénzt dobtak a lábai elé a Kossuth-téri tüntetők.

A megvádolt szakszervezeti vezetők azzal védekeztek, hogy a szakszervezetek legalább valamelyes mozgástere megőrzése érdekében mentek bele a kétségtelenül nem szerencsés kompromisszumokba. Egy merevebb tárgyalási magatartás esetén a „másik” oldal így is, úgy is elérte volna a tervezet parlamenti elfogadását, s ráadásul az érdekképviseltek még rosszabbul kerültek volna ki a kalamajkából.

Magukat függetlennek mondó elemzők úgy értékelték az úgy kimenetelét, hogy Orbán Vikornak sikerült ügyes taktiká-

Az életrajzi füzetek abban a tartalmi felépítésben készülnek, amit soproni egyetemünk ebben a vonatkozásban meghatározott az erdészeti életrajzok (a „zöld-fehér-zöld” füzetek) vonatkozásában. A faiparos biográfiák kartonborítója – stílszerűen – finom halványbarna tónusú.

*

Dr. Tóth Sándor László legfrissebb, 2011 novemberében megjelent munkája *Barlai Ervin* (1899-1967) erdőmérnökről szól, aki nagy volt erdésznek is, faiparosnak is, műszaki szakembernek is és a szakma országos vezetőjének is, s nagy volt szakközgazdásznak, tudományos kutatónak is. Emlékének megőrkítése lassan bár, de csordogál. 2009-ben a Zalaerdő ZRt. szép *emléktáblát* állított Lentiben, Barlai egykori üzemi munkásságának színhelyén (az eseményről Híradónk is tudósított). Az alkalomra dr. Baráth László Bedő-díjas erdőmérnök, a vállalat ny. osztályvezetője, valamint *Szakács* László Bedő-díjas erdésztechnikus, erdészettörténész készített egy-egy összefoglalást az aposztrofált személyiségről. Ezeket dr. Tóth Sándor László éppúgy beépítette művébe, mint a Barlairól szóló minden más jelentősebb dolgozatot és szabályosan fel is tüntette azokat a felhasznált források és megemlékezések jegyzékében.

val, nyilvánosságot nem kapott háttéralkukkal, titkos ígérekkel megosztania a szakszervezeti oldalt, a további három nagy konföderációt pedig egyszerűen kihagyták az alkudozásokból (így a miénket, az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülést is).

Január-februárban az egyéb politikai és pénzügyi problémák elvonták a közvélemény figyelmét a M.Tk. ügyéről (deviza-lakáshitelek megsegítése, az IMF-fel kapcsolatban kialakult konfrontáció. Magyarország esetleges EU-s eljárás alá vonása stb.)

Jelenleg nagyjából ott stagnál az ügy, hogy minden érdekelt hangoztatja: *a végrehajtás szintjén*, vállalatoknál, vállalkozásoknál, intézményeknél *kell a további vitákat megvívni* és a helyi kollektív szerződésekben rögzíteni az így elért pozíciókat.

Ismerve az erőviszonyokat – nem túlságosan rózsás a kilátás. Mindenesetre vállalati szakszervezeti bizottságainkra nagyobb erőpróba vár, mint bármikor a rendszerváltás óta. Komoly felkészültség kell hozzá – és szolidaritás!

K. P.

Ennek a kis recenzióknak a célja nem lehet más, mint felhívni a figyelmet az ismertett mű létezésére; részletes ismertetésére nem tudunk vállalkozni – el kell olvasni! Annyit azonban leírhatunk, hogy *a szerzőnek sikerült erről a hallatlanul gazdag életműről egy kitűnő, nagyon tömör áttekintést készíteni*, amely fogalmazásánál és dokumentum-jellegű ábraanyagánál fogva *érdekes és olvasmányos is*. Fölöttébb alkalmas arra, hogy az érdeklődő teljes képet kapjon szakmánk eme kitűnőségének kibentéről, s arról, hogy miért is becsüli oly nagyra az utókor.

*

Az értékes kis füzet forgatása-lapozgatása azonban máris *felveti a folytatás gondolatát*, a részletesebb kiteljesítés igényét. Barlai Ervin a faipar „Kaán Károlya” volt a XX. században. Nemcsak ő érdemelne meg, hanem az egész magyar fagazdaságnak, a következő nemzedékeknek hasznára válna, ha *életművéről* egy olyan *részletes monográfia* születne, mint amilyen a nagy erdészeti politikusról és természetvédőről, Kaán Károlyról született 1996-ban Farkas Lajos úr ügyszeretetének, szorgalmának és kitartásának köszönhetően. Jó lenne (de hát istenkém, annyi minden jó lenne még...)

Sopron költője volt...

... és írója, s a Főiskoláé és az is maradt akkor is, amikor életének kis sajkáját másfelé sodorta az élet: a fővárosba, majd 1945-ben Nyugatra, a rejtélyes, tragikus halálba. *S most már az is marad mindörökké.* Nevét beírta a soproni főreáliskola osztálykönyvébe, az Erdőmérnöki Kar hallgatói főkönyvébe, műveivel pedig a város és az egész magyar irodalom aranykönyvébe.

*

Ifj. Krug Lajosról van szó (1898-1944/45?), aki „Tüzek a végeken” és az azt követő műveiben írói vénával örököltette meg az ősi Akadémia Selmeceáról Sopronba üzetésének, s a nyugat-magyarországi felkelőharcoknak, a város magyarrá maradása érdekében vívott ütközetnek a történetét, amelyeket azután az 1930-as és 40-es években sorozatban követtek többi könyvei. Több száz verse napilapokban, folyóiratokban jelent meg. Megjelenhetett volna több is, ha a háború utolsó napjaiban nem végzett volna vele is az értelmetlen halál.

*

A szocialista rendszerben irredentának tekintették fennmaradt írásait és csak titokban, kézről kézre adva voltak olvashatók, mert újabb nyilvánosságot nem kaphattak. Neve, híre azonban még így is, olvasatlanul vagy alig olvasva is fennmaradt, mert fogalom volt. Csak az ezredforduló után tudott újraéledni, mindenekelőtt *ifj. Sarkady Sándornak*, az NYME Központi Könyvtár és Levéltár

fiatal főigazgatójának köszönhetően, aki nemcsak a könyvészet és a történelem kiváló tudósa, hanem egyben a hűség városának hűséges lokálpatriótája is.

*

Miért írjuk mindezt? Azért, mert a *Soproni Pro Silva Baráti Társaság* (a bélyegzőjükön Pro Szilva írásmóddal írva) fiataljainak köszönhetően Krug Lajosnak éppen nyolcvan éve megjelent első verseskönyve, a „*Vérszerződés*” támadhatott fel haló poraiból. Mégpedig szerény, de szép kivitelben, kellemes halvány-okker tónusú papírra nyomtatva és négy egyetemi hallgató kedves kis grafikáival illusztrálva (Borbély András, alias *Harcos*, Horváth Eszter a. *Kudu*, Oláh Péter a. *Álmatlan filozófus*, Válint Zsuzsa a. *Szerafin*).

A kartonborító címképét – a kis verseskötet címéhez illően – László Gyula kiváló őstörténet-kutató professzor azonos témájú akvarellje nyomán rajzolt grafika díszíti, amely Osgyáni Anett a. *Botanász* műve.

A kötetet Sáros Viktor a. *Merev-lemes* szerkesztette és ő írta az előszót is; mottója pedig: „Mindenkinek, aki a magyar holnapért felelős!” Ennyit a külsínről.

*

A könyvecske *három fejezetbe csoportosítva 38 verset tartalmaz.* Ezek részletes ismertetésére vagy értékelésére nem vállalkozhatunk. Csupán ízelítő-

ként ragadunk ki egy rövid versszakot az elsőből, a Fekete Zoltán főiskolai professzornak ajánlott „Véderdők”-ből:

*Kopár vízmosáson,
lejtőn, hegyomláson
Egy magyar fa helyett
magyar erdő álljon!*

*

Az imént ifj. Sarkady Sándor a. *Narrátor* főigazgató úr említése kapcsán talán már sejthette is a T. Olvasó, hogy neki is köze lehet a most ismertett Krug-könyvhöz. Igen, nem is akármilyen. Ugyanis annak befejezéseként ő írta meg *ifj. Krug Lajos életrajzát*, ismertette munkásságát. Jó szolgálatot tett ezzel az egész szakmának, mert ebből a kis biográfiából most már a ma embere is pontosan megtudhatja, hogy ki volt szakmánknak ez a már-már eltemetett kitűnősége. Olvasásakor úgy érezzük, hogy közöttük és Krug között egy mélyebb szellemi-lelki affinitás áll fenn, aminek a közös alapja: *a soproniság.* S ez az érzület átragad minden egyszer volt soproni diákra, soproni lakosra, mert rajongását Krug Lajos ezekkel a gyönyörű szavakkal fejezte ki:

*„Nyugat üzenete, örök szép Sopron,
szülővárosom – Te antik ékszer, nagyfényű
diadém kis ország homlokán.”*

K. P.

Hírek

Erdészettudományi Közlemények címmel új tudományos folyóiratot indított útjára az Erdészeti Tudományos Intézet, valamint a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara, amelynek díjmentes terjesztését az Országos Erdészeti Egyesület vállalta az „Erdészeti Lapok” esetenkénti postai mellékleteként. Az évente legalább egy alkalommal megjelentetni szándékozott periodika főszerkesztője Csóka György (ERTI), helyettese Lakatos Ferenc (NyME-EmK). A szép kivitelű, színes nyomású kiadvány 152 oldal terjedelmű első száma 12 tanulmányt tartalmaz szá-

mos ábrával illusztrálva, s mindegyik dolgozat angol nyelvű összefoglalást is tartalmaz. Az új folyóiratnak *hosszú éle-tet*, alkotóinak *sok sikert* kívánunk!

*

Bánffy György Emlékpark. Budapest II. kerületi önkormányzata a Hűvösvölgyben 8.000 négyzetméter kiterjedésű szép emlékparkot létesített a kerület egykori lakosa és díszpolgára, a Kossuth- és Jászai-díjas neves színművész tiszteletére. *A parkban emlékművet is állított* egy sziklatömbre erősített bronztábla formájában. A kitűnő orgánumaról, szép tiszta szövegkiejtéséről, ízes magyar beszédéről is közis-

mert, népszerű Bánffy György neves és *eredményes vadász is volt*, az 1990-ben újjászervezett Országos Magyar Vadászati Védegylet első elnöke. Több mint kétszáz darabot számláló értékes *trófeagyűjteményét* családja (tekintettel a színművész Heves megyei származási gyökereire) a mátrafüredi Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskolának ajándékozta. A szakszerűen felújított gyűjtemény az iskola *Bánffy György Termében* elhelyezve egyaránt szolgálja a tanulók képzését, továbbá a természettudományos ismeretterjesztést az oda látogató érdeklődők körében.

(Forrás: „*Nimród Vadásziújság*”.)

Első szárnypróbálgatás

A *Fácányi*-név nem ismeretlen a szakmában, nem egyszer tűnt már fel Híradónk oldalain is Fácányi *Ödön* vadászati szak- és szépíró neve. A Millecentenárium óta pedig elválaszthatatlanul összeforrt a magyar vadászati kultúrával, úgy is, mint annak egyik szervezője és úgy is, mint egyik fejlesztője, íróként művelője.

Nem esik messze az alma a fájától – tartja a régi közmondás. Fia, Fácányi Zsombor vadgazda mérnöként szintén a vadászat mezejére lépett; egy ideig a Vértesi Erdészeti és Faipari ZRt. vadászati előadójaként dolgozott. Jelenleg pedig ugyanennek a részvénytársaságnak a központjában a közjóléti erdőgazdálkodás feladataival és a turisztikával kapcsolatos feladatokkal foglalkozik. A Vértes a főváros közelsége és a térségben lévő fontos ipari települések miatt meglehetősen frekventált erdőgazdasági táj ebből a szempontból. Mindazonáltal a nagy szenvedély, a vadászat továbbra is kíséri mindennapjait.

„Szűk esztendő – Bő esztendő”

Ami az almafa és az ő almájának viszonyát illeti, Fácányi Zsombor abban is apjára ütött, hogy ő is *nemcsak a pusztát vette kézbe, hanem a tollat is*. Ennek lett az eredménye az a csinos kiállítású kis kötet, amely a „*Szűk Esztendő – Bő Esztendő*” címet viseli. S ami tulajdonképpen nem is igen kicsi, mert az álló kb. B/5 formátumú könyv 117 számozott oldalt + 16 színes képes oldalt tartalmaz.

A könyv jobb megértése szempontjából érdemes azt is tudni, hogy Fácányi Zsombor tízéves korától vezetett vadásznaplót, mert akkor kapta az első fegyverét, egy légpuskát. S ugyancsak gyermekkorától kezdve járt vadászatokra kísérőként, hajtóként. Valószínűsíthető, hogy mindebben benne volt az édesapa gondos irányító keze is. Nem csoda, hogy ha valakinek a génjeiben egyébként

is benne lappang a hajlam, akkor ilyen neveltetés rásegítése nyomán gyorsan kibontakozik a szenvedély. S az is logikus, hogy ez a vágy a gimnázium után a Gödöllői Agrártudományi Egyetemre vezette a vadászdiploma megszerzéséért.

Területes vadászból bérkilövő

Visszatérve magára a könyvre, amint a címe is mutatja, a fiatal-középkorú szerző, már családos ember két esztendő vadászélményeit örökítette meg a kötetben. A *szűk esztendő* azt az évet jelenti, amikor a vadászterületek bérbeadásakor vadásztársaságának *meg kellett válnia a Vértes térségében fekvő, huzamos időn át használt nagyvadas vadászterülettől*, s a mások könyörületére (meghívására) szoruló földönfutó vadász lett. „Elmondhatatlan érzés volt, meg sem próbálkozom a leírásával... Az egyik nap még az enyém volt az egész világ, utána pedig a vadászat páriáinak, a bérkilövőeknek a kolduskenyere jutott osztályrészül.” – írja Fácányi Zsombor mindjárt könyvének elején („Prológus helyett”).

Nono, vetjük mi közbe, mert még emlékezünk azokra az időkre, amikor sok-sok ember vált boldog vadásszá, mert hosszú sorbanállás után mégis sikerült felvételt nyernie egy bérkilövő vadásztársaságba.

Mindazonáltal a könyv leírásai alapján úgy tűnik, hogy az első ifjonti trauma után a szerző kolduskenyere talán mégsem lett nagyon keserű, mert hol itt, hol ott, de csak-csak meglőtte a nyulat, a fácánt, az őzet, vadrévét, vadmalacot stb.

Mitől „bő” egy esztendő?

Fácányi Zsombor életében azonban volt megőrkítésre fölöttébb érdemes Bő Esztendő is.

De mitől „bő” egy esztendő egy vadászember életében? Természetesen attól, hogy a szerző abban az évben anny

vadat lőtt (saját hangsúlyozása szerint is: a maga lehetőségeinek a szintjén), amennyit addig egyetlen évben sem. S ennek nyomán minden addiginál több vadászélménnyel gyarapodott. „... soha nem voltam annyit vadászni, mint most.” – jegyezte fel vadásznaplójában. S közben kiteljesedett benne az ősi szenvedély: „Fokozatosan mindent alárendeltem a vadászatnak, minden egyéb háttérbe szorult.” – ezt már a könyvben írja.

Minden „újrarágás” után szebbek az emlékek

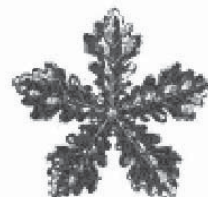
Sok-sok vadászélmény megőrkítése következik ezek után, de olyan szuggesztív és ízes, Bársony Istvánra emlékeztető stílusban, hogy *az olvasó szinte saját személyes élményeként érzi át a szerző felidézett emlékeit, hangulatait*.

A sok vadászat során lassan készült, érlelődött a kézirat is, mint a finom, márkás aszú vagy sajt. „Az írás nehézsége mellett örömet okozott. Széchenyi (t.i. Zsigmond –K.P.) erről a szórakozásról a következőképpen vall. „Nagy áldás, hogy az ember ilyen lelki kerődző állapot. Hiszen minden újrarágás után szebbek az emlékei.”

Kis ismertetőnket mi is azokkal a tiszta, őszinte szavakkal fejezzük be, amelyekkel a szeretett Vértesében, Vértesbogláron élő szerző fejezte be könyvét 2011 novemberében: „Nem csak megélve, hanem írás közben, aztán a többszöri átolvasáskor egyaránt örömet okozott nekem a Bő Esztendő. Már ezért megérte! Ha pedig az én örömömnek csak egy töredékét is át tudtam adni az olvasónak, akkor az már hab a tortán!”

Fácányi Zsombornak, mint vadászírónak ez a remek kis könyve az első szárnypróbálgatása. Jól sikerült! Biztosak vagyunk benne és reméljük is, hogy lesz folytatása.

Király Pál

Gertheisz Antal emlékére

Úgy ment el örökre közülünk, ahogyan élt: csendesen, szerényen, diszkréten, feltűnés nélkül. Pedig feltűnhetett volna; ragyogó értelme többre predesztinálta, mint amennyi megjelent róla a szakmai közélet felszínén (jószerével semmi). *A szellem, a gondolat embere volt* és nem a porondé, uram bocsá, nem a handabandáké. Szerény magatartása, emelkedett szellemisége kemény, korrekt jellemmel párosult.

*

Temesvárott született 1923-ban, erdőmérnöki oklevelét 1948-ban szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutásának a legjelentősebb része valószínűleg az volt, amikor az '50-es és 60-as években *az Országos Mezőgazdasági Könyvtárban a havonként megjelenő, előfizetés útján terjesztett külföldi agrár-irodalmi szemle erdészeti fejezetét gondozta.*

Ehhez a munkához nemcsak *kitűnő nyelvtudás* szükségeltetett, hanem *alapos szakmai felkészültség* és *széles látókör* mellett különleges *intuíció* is. Csak ezeknek a készségeknek a birtokában tudta a könyvtárba beérkező irdatlan adatmennyiségből, a rengeteg külföldi könyvből, szakfolyóiratból kiszűrni a lényeges információkat. Azokat, amelyek *előrevetítették a szakma jövőbeli fejlődési irányait*. S az így szelektált anyagot tömör, mintegy lexikális szócikkekbe össze is tudta foglalni. A kelet-nyugati szembenállás, *az izoláció éveiben sikerült a világban kibontakozó tendenciákat ily módon csendben, ügyesen beszívároztatnia az országba, a szakmába.*

S azután akinek volt szeme a látásra, az látott, akinek volt füle a hallásra, az hallott. Igen nagy jelentőségű szolgálat volt ez azokban a nehéz időkben.

*

Talán kevesen tudják, de kár lenne, ha feledésbe merülne, hogy éppen ezeknek a felismert világtendenciáknak az alapján *egyike volt a közjóléti célú erdőgazdálkodás korai hazai úttörőinek, az eszme terjesztőinek*. Felismerte, hogy az életszínvonal emelkedése egy bizonyos szint elérése után törvényszerűen maga után vonja az erdő nem anyagi jellegű

(immateriális) értékei fokozottabb hasznosításának, az ember jólétének fokozása érdekében történő felhasználásának igényét. S ez a tendencia előbb vagy utóbb, de eléri hazánkat is. Ez az eszme azután hamarosan be is épült a termelés-centrikusságtól a multifunkcionális célrendszer irányába fejlődő erdészeti politikánkba is.

*

Ugyanígy korai szószólója volt (ismét a külföldi irányzatok felismerése alapján) *a természetszerű, másként természetközeli erdőgazdálkodásnak*. Az idő ebben is igazolta őt. Mind e mellett – könyvtári tájékozottságának, nagy olvasottságának köszönhetően – volt kapacitása pl. olyan becses adatok feltárására is, hogy milyen erdészeti tárgyú témák, írások jelentek meg már az 1840-es években a „Magyar Gazda” korabeli folyóiratban, akkor, amikor önálló erdészeti szakfolyóiratok hazánkban még egyáltalán nem léteztek. (Hubeny József ilyen irányú kísérlete 1835-ben, szinte azonnal a hamvába hullt.)

Gertheisz Antal gyémántokleveles erdőmérnök számára irigylésre méltóan szép kort adott a sors: 89 éves korában hunyt el Budapesten. Hamvait a farkasréti Mindenszentek-templomának kolumbáriumában helyezték végső nyugalomra.

K. P.

Halálozások

Hazánk legöregebb erdésze hunyt el Tamásiban még 2011 telén az 1910-ben született **Dezső Gyula** személyében, aki 1910-ben született, így 101 éves volt. Egész szakmai pályafutása a somogyi erdőkhöz fűződött, onnan is vonult nyugállományba. Felesége halála után költözött Tamásiban élő fiához, ott hunyt el és ott is temették el. Az elért maximális életkor tekintetében még mindig néhai Szódi István vezet a rangsort, mert amint azt annak idején Híradónkban is megírtuk, 106 éves korában halt meg Gödöllőn.

Vácon meghalt **Pénzes Gyula** okl. erdőmérnök, aki ugyanott született 1922-ben, diplomáját pedig 1946-ban

Címképünk *Somogy a matuzsálemi korú és óriási méretű, gyönyörű hársfák hazája; ime egyikük: a szőkedencsi öreg hárs. (Fotó: Detrich Miklós.)*

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XXII. évfolyam 1. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,

1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkárr.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

